

Gemeente Winsum
Bestemmingsplan Sauwerd

Vastgesteld

Bestemmingsplan Sauwerd

Code 07-77-03 / 06-03-12

TOELICHTING

<u>INHOUDSOPGAVE</u>	<u>blz</u>
1. INLEIDING	1
1. 1. Nieuw bestemmingsplan Sauwerd	1
1. 2. Relatie Dorpsvisie Sauwerd, Groot en Klein Wetsinge	1
1. 3. Wet ruimtelijke ordening-2008	1
1. 4. Plangebied	1
1. 5. Inhoud toelichting	2
2. BELEIDSKADER	3
2. 1. Rijks-, provinciaal en regionaal beleid	3
2. 2. Gemeentelijk beleid	6
3. HUIDIGE SITUATIE	9
3. 1. Plangebied	9
3. 2. Ruimtelijk-historisch ontstaan	9
3. 3. Functionele structuur	11
4. PLANUITGANGSPUNTEN	16
4. 1. De gewenste ruimtelijke structuur	16
4. 2. De gewenste functioneel-ruimtelijke structuur	17
4. 3. Wonen	17
4. 4. Bedrijvigheid	18
4. 5. Voorzieningen en leefbaarheid	21
4. 6. Verkeer	22
4. 7. Groen en recreatie	22
5. OMGEVINGSASPECTEN EN RANDVOORWAARDEN	23
5. 1. Water	23
5. 2. Milieu en externe veiligheid	25
5. 3. Ecologie	31
5. 4. Cultuurhistorie en archeologie	32
6. TOELICHTING OP DE BESTEMMINGEN	35
6. 1. Opzet van het bestemmingsplan	35
6. 2. SVBP 2008	35
6. 3. Wet ruimtelijke ordening-2008	35
6. 4. Toelichting op de bestemmingen	36
7. UITVOERBAARHEID	41
7. 1. Maatschappelijke uitvoerbaarheid	41
7. 2. Economische uitvoerbaarheid	41
7. 3. Grondexploitatie	41

8. INSPRAAK EN OVERLEG	42
8. 1. Inspraak	42
8. 2. Overleg	48
9. RAADSVASTSTELLING	55

Bijlagen

Bijlage 1	Ruimtelijke onderbouwing Onstaheerd
Bijlage 2	Overlegreacties
Bijlage 3	Stukken raadsbesluit

1. INLEIDING

1. 1. Nieuw bestemmingsplan Sauwerd

De gemeente Winsum zet in op een actuele planologische regeling - een nieuw bestemmingsplan - voor de kern Sauwerd. Het gaat om een plan voor de bestaande dorpskern. Daarvoor geldt nu nog een groot aantal, deels verouderde bestemmingsplannen, terwijl er voor een aanzienlijk deel van het centrum nog geen bestemmingsplan van toepassing is.

Met dit nieuwe bestemmingsplan wordt voor het hele dorp in een actuele planologische regeling voorzien.

1. 2. Relatie Dorpsvisie Sauwerd, Groot en Klein Wetsinge

Enkele jaren geleden is de *Dorpsvisie Sauwerd, Klein en Groot Wetsinge 2005-2015* opgesteld. De Dorpsvisie gaat in op een aantal zaken die te maken hebben met ruimtelijke ordening, beschrijft een aantal sociale thema's en vermeldt zaken die te maken met de infrastructuur en het groen in het dorp.

Met name waar het gaat om de ruimtelijke zaken is de Dorpsvisie gebruikt als bouwsteen voor dit nieuwe bestemmingsplan.

Niet alles uit deze dorpsvisie is in het bestemmingsplan overgenomen, getuige op de inmiddels bestaande inzichten. Zo zijn de verwachtingen aangaande de omvang van nieuwbouw thans beperkter, vooral door de demografische ontwikkelingen.

Verder is bij de start van het bestemmingsplan informatie over de ruimtelijk-functionele structuur van het dorp benut van vertegenwoordigers van Dorpsbelangen Sauwerd.

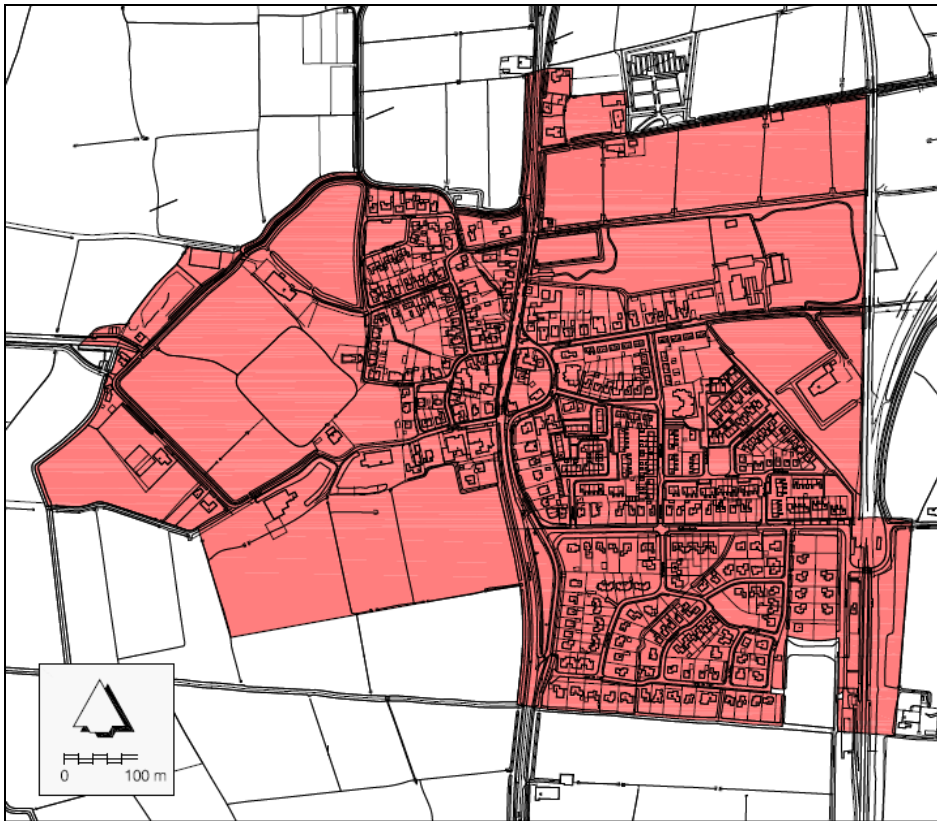
1. 3. Wet ruimtelijke ordening-2008

Bij het maken van dit plan is rekening gehouden met de eisen vanuit de nieuwe *Wet ruimtelijke ordening* en het bijbehorende *Besluit ruimtelijke ordening*. Deze wetgeving is met ingang van 1 juli 2008 in werking getreden. Uit de wet vloeit verder voort het maken en digitaal beschikbaar stellen van bestemmingsplannen. Met dit bestemmingsplan wordt daaraan voldaan.

1. 4. Plangebied

Het plangebied wordt in hoofdzaak bepaald door de bestaande dorpsbebouwing van Sauwerd. Ook de gronden nabij het station, waar thans nieuwe woningbouw plaatsvindt, zijn grotendeels in het bestemmingsplan meegenomen (zie figuur 1). De gronden die zijn gelegen in het zuidelijk deel van het gebied 'Groenlanden', zijn buiten het plangebied van dit bestemmingsplan gelaten, omdat voor dit gebied recentelijk een bestemmingsplan is vastgesteld.

Het gebied rond de Singelweg aan de westkant van Sauwerd is vanwege de functionele relatie met het dorp ook meegenomen in dit bestemmingsplan. De plangrens van Sauwerd is afgestemd met de plangrens van het in voorbereiding zijnde nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied.

Figuur 1. Ligging van het plangebied

1. 5. Inhoud toelichting

In deze plantoelichting wordt ingegaan op de achtergronden van en de uitgangspunten voor dit nieuwe bestemmingsplan. Na deze inleiding (hoofdstuk 1) wordt ingegaan op de volgende onderwerpen:

- het provinciale en (inter)gemeentelijke beleid als kader voor dit bestemmingsplan (hoofdstuk 2);
- een beschrijving van de huidige situatie (hoofdstuk 3);
- de uitgangspunten voor het plan (hoofdstuk 4);
- de randvoorwaarden vanuit het milieu-, water- en omgevingsbeleid (hoofdstuk 5);
- een toelichting op de bestemmingen (hoofdstuk 6);
- een beschrijving van de uitvoerbaarheidsaspecten (hoofdstuk 7)
- een verantwoording van inspraak en overleg (hoofdstuk 8);
- de raadsvaststelling (hoofdstuk 9).

2. BELEIDSKADER

2. 1. Rijks-, provinciaal en regionaal beleid

- *Nota Ruimte*

De *Nota Ruimte* (2006) bevat de visie van het rijk op de ruimtelijke ontwikkeling tot 2015, met een doorkijk tot 2030.

Hoofddoel van het nationaal ruimtelijk beleid is ruimte te scheppen voor de verschillende ruimtevrugnende functies op het beperkte oppervlak van Nederland. Meer specifiek richt het beleid zich op vier algemene doelen:

- versterking van de internationale concurrentiepositie van Nederland;
- bevordering van krachtige steden en een vitaal platteland;
- borging en ontwikkeling van belangrijke (inter)nationale ruimtelijke waarden;
- borging van de veiligheid (tegen water en risicovolle activiteiten).

Twee begrippen staan centraal in de *Nota Ruimte*: Basiskwaliteit en nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur. Deze bestaat uit de belangrijkste gebieden in Nederland op het terrein van economie, infrastructuur en verstedelijking, water, natuur en landschap. Voor de gebieden die geen onderdeel vormen van deze hoofdstructuur is het beleid gericht op het waarborgen en zo mogelijk vergroten van de basiskwaliteit. De eerste verantwoordelijkheid voor deze basiskwaliteit ligt bij de provincie. De *Nota Ruimte* geeft op een aantal punten zelf invulling aan het begrip basiskwaliteit (van dorpen). Als basiskwaliteit geldt dat in (alle) dorpen nieuwe woningbouw mogelijk is, ten minste om te kunnen voorzien in de eigen behoefte. Ook de vestiging van nieuwe, lokaal georiënteerde bedrijvigheid moet mogelijk zijn. Daarbij geldt echter als voorbehoud dat wonen en werken in regionaal verband worden afgestemd. Bovendien geldt het principe van bundeling: uitbreidingen dienen plaats te vinden in of aansluitend aan bestaand bebouwd gebied.

In de *Structuurvisie Infrastructuur en Milieu* (2010) wordt de rijkstaak over de ruimtelijke ordening beperkt tot zaken van nationaal belang; provincies krijgen een belangrijkere rol. Voor Winsum zijn er geen consequenties.

- *Provinciaal Omgevingsplan 2009-2013*

Provinciale Staten hebben op 17 juni 2009 het *Provinciaal Omgevingsplan (POP) 2009-2013* vastgesteld. In het POP staat het omgevingsbeleid van de provincie op het gebied van milieu, verkeer en vervoer, water en ruimtelijke ordening. Het waterhuishoudingsplan, het milieubeleidsplan en het mobiliteitsplan zijn in het Omgevingsplan geïntegreerd. Belangrijke onderwerpen zijn de bescherming van de karakteristieken van het Groninger landschap, ruimte voor ontwikkeling, leefbaarheid op het platteland en duurzame energie. Naast het algemene beleid per thema, bestaat het POP uit een aantal regioperspectieven. Het POP merkt op dat de regio Groningen-Assen (waaronder Winsum) en het Westerkwartier een bevolkingsgroei kennen in relatie tot een sterke economische ontwikkeling. Concentratie van wonen blijft een belangrijk uitgangspunt. De gemeente Winsum, die deel uitmaakt van de regio Groningen-Assen, ligt in een gebied waar de bevolking en het aantal huishoudens volgens de prognoses nog zullen groeien, zij het beperkter dan aanvankelijk gedacht.

De *Omgevingsverordening Provincie Groningen 2009* is gelijktijdig met het POP vastgesteld. Hiermee wordt beoogd de in het POP opgenomen doelstellingen de komende jaren te verwezenlijken. Op het gebied van de ruimtelijke ordening worden gemeenten verplicht om bestemmingsplannen volgens de verordening op te stellen. Naast algemene bepalingen stelt de omgevingsverordening onder andere bijzondere voorwaarden aan:

- woningbouw in bestemmingsplannen;
- bestemmingsplannen voor het buitengebied;
- de ecologische hoofdstructuur en robuuste verbindingen;
- bestemmingsplannen voor nationale landschappen en andere kwetsbare landschappen.

Op 2 februari 2011 heeft de provincie een partiële herziening van de Omgevingsverordening vastgesteld. Het betreft een 'beleidsluwe' herziening: er zijn artikelen gewijzigd, aangevuld of gerepareerd, maar de inhoud van het beleid is niet veranderd.

Verhoging van de ruimtelijke kwaliteit staat in het POP centraal. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen moet rekening worden gehouden met de karakteristieken van de omgeving. Inzet van het POP is om deze kwaliteit te versterken door enerzijds efficiënt ruimtegebruik en anderzijds door in plannen rekening te houden met aspecten als water, infrastructuur, natuurwaarden, bodem en cultuurhistorie. De Omgevingsverordening bevat een kaart (6a) waarop de waardevolle landschapselementen zijn weergegeven (figuur 2).

Figuur 2. Fragment Omgevingsverordening Sauwerd (kaart 6a)

Hieruit blijkt dat het gebied van de voormalige Onstaborg als wierdenederzetting is aangegeven met een daarom heen liggende zone. Het gebied is verder aangemerkt als een landschap met een herkenbare onregelmatige blokverkaveling. Aan de oostzijde van de provinciale weg is rond het dorp sprake van een grootschalig open landschap.

Ten slotte is de Sauwerdermaar, die overigens maar voor een klein deel in het plangebied valt, als karakteristieke waterloop aangegeven.

- *Wegverbinding Mensingeweer-Winsum-Groningen*

Geruime tijd hebben studies gelopen naar een verbetering van de N361, de wegverbinding Mensingeweer-Winsum-Groningen. Na het doorlopen van een MER-procedure heeft de provincie een tracévoorkeur uitgesproken, met onder meer een oostelijke omleiding om Sauwerd. Dit eerdere plan voor het hele traject gaat evenwel anno 2011 niet door. De provincie kijkt alleen nog - in overleg met de gemeenten Winsum en De Marne - naar de mogelijkheden om het weggedeelte Ranum-Mensingeweer te verbeteren.

- *Regiovisie Groningen - Assen 2030*

De provincies Groningen en Drenthe en twaalf betrokken gemeenten in de regio Groningen - Assen hebben gezamenlijk afspraken gemaakt over de toekomst van de regio.

In de *Regiovisie Groningen - Assen 2030* wordt aangegeven, dat de regio voor wat betreft de woningbouwtaakstelling goed op koers ligt, maar dat een extra inspanning nodig is om de benodigde woningbouw ook daadwerkelijk te realiseren. Het merendeel van de woningbouwtaakstelling dient in de stedelijke centra te worden opgevangen. Daarnaast hebben ook de landelijke gemeenten, die deel uitmaken van deze stedelijke regio, een woningbouwtaakstelling voor de periode tot 2020.

Van de bouwopgave voor de gemeente Winsum zal het grootste deel in de hoofdkern zelf plaatsvinden. Dit percentage is ook vastgelegd in de *Toekomstvisie van de gemeente Winsum, schatkamer van het Noorden* uit 2003. De overige kernen hebben een beperkte woningbouwopgave. Verder zal het grootste deel van de nieuwbouwopgave in Winsum op uitleglocaties moeten plaatsvinden, omdat binnen de bestaande kern de mogelijkheden bescheiden zijn.

In het kader van de *Regiovisie Groningen - Assen 2008 - 2019* zijn actuele afspraken voor de periode 2008 - 2019 gemaakt, die leiden tot een iets gematigder nieuwbouwopgave, namelijk van circa 50-60 woningen per jaar voor Winsum.

De gezamenlijke schakelgemeenten Bedum, Ten Boer, Winsum en Zuidhorn hebben de regionale opgave aanvaard en onderling naar evenredigheid verdeeld. Daarbij heeft men tegelijk aangetekend, dat men elkaar over de vorderingen op de hoogte houdt.

Zo kan adequaat op de situatie op de woningmarkt en de actuele gemeentelijke situatie(s) worden ingespeeld en kunnen gemeenten (tijdelijk) delen van elkaars bouwopgave overnemen.

Consequenties voor Sauwerd vanuit de regiovisie zijn beperkt. Het dorp heeft slechts een bescheiden woningbouwtaak. Dit nieuwe bestemmingsplan is gericht op een actuele planologische regeling voor de bestaande dorpskern. Incidenteel worden mogelijkheden voor inbreiding bekeken.

2. 2. Gemeentelijk beleid

- *Huidige bestemmingsplan Sauwerd - kom*

De huidige planologische regeling voor de kom van Sauwerd is opgenomen in een aantal deels verouderde bestemmingsplannen, die met dit bestemmingsplan worden geactualiseerd, zodat een eenduidige planologische regeling wordt opgesteld.

- *Toekomstvisie Winsum (2003)*

De gemeenteraad besloot in 2002 tot het maken van een integrale toekomstvisie voor de kern. In de gemeentelijke toekomstvisie "Schatkamer van het Noorden"¹⁾ wordt de ambitie voor 2020 geschetst, alsmede de koers die daar naar toe moet leiden. Dat gebeurt aan de hand van een analyse van sterke en zwakke kanten van de gemeente, waarna uitgangspunten voor beleid volgen en strategische projecten worden benoemd.

Ten aanzien van wonen is in Sauwerd een beperkte ontwikkeling mogelijk. De kleine kernen groeien in principe niet. Onderzoek en analyses bewijzen namelijk dat bouwen "om het draagvlak in stand te houden" op het niveau van kleine kernen geen haalbare kaart is. Er wordt echter geen "dorpen op slot" beleid gevoerd. Om kwaliteitsredenen kan selectief bouwen in kleine kernen of zelfs incidenteel in het buitengebied wel wenselijk zijn. Ook kunnen door de ontwikkeling van het aantal huishoudens woningen nodig zijn. Doel is primair het verder versterken van de kwaliteiten van het gebied.

- *Dorpsvisie Sauwerd, Klein- en Groot Wetsinge 2005-2015*

In 2004 is onder begeleiding van de Vereniging Kleine Dorpen Groningen (thans *Groninger Dorpen*) de *Dorpsvisie Sauwerd, Klein- en Groot Wetsinge* opgesteld²⁾. De dorpsvisie beschrijft de historie en aanwezige situatie van het dorp, geeft aan de hand van 'keukentafelgesprekken' inzicht in de verschillende ontwikkelingen en wensen, terwijl met een plan van aanpak wordt besloten. Uit de Dorpsvisie blijkt dat het dorp met name de volgende zaken van belang vindt:

- het dorp kent een uitstekende bereikbaarheid, maar de provinciale weg vormt tevens een groot knelpunt voor de leefbaarheid van het dorp;
- het buitengebied ten westen van Sauwerd, Klein- en Groot Wetsinge heeft grote landschappelijke en historische waarden.
De recreatieve betekenis verdient versterking (terrein Onstaborg, recreatieve haven, recreatieve verbindingen);
- meer groen verbetert het aanzien van het dorp;
- er is vraag naar een zekere woningbouw, met name voor de doelgroepen van ouderen en starters.

¹⁾ Schatkamer van het Noorden, Toekomstvisie gemeente Winsum, Advies Nederland, Winsum 2003.

²⁾ Het betreft hier een visie van het dorp, die niet formeel door de gemeenteraad is vastgesteld.

De Dorpsvisie geeft daarvoor enkele locaties in overweging: ten zuidwesten en zuidoosten en ten noorden van de huidige dorpsbebouwing;

- sociale aspecten met aandacht voor jeugd, ouderen en nieuwkomers verdienen in verband met de leefbaarheid in het dorp de nodige aandacht.

In 2007 is naar aanleiding van de Dorpsvisie een uitvoeringsplan opgesteld, waarin de wensen uit de visie meer concreet zijn uitgewerkt. Ook wordt kort ingegaan op de stand van zaken ten aanzien van de uitvoering. De voortgang hiervan wordt met de vereniging Dorpsbelangen Sauwerd besproken.

- *Woonplan Winsum*

Het huidige *Woonplan Winsum* in december 2002 door de gemeenteraad vastgesteld. In het Woonplan is het gemeentelijk beleid aangaande de toekomstige woningbouw, inclusief de programmatische aspecten aan de orde gekomen.

Ook wordt ingegaan op het beleid ten aanzien van de bestaande woningvoorraad en de kwalitatieve aspecten daarvan, waaronder de herstructureringsopgave.

Inmiddels is ten opzichte van de vaststelling van het Woonplan sprake van een achterstand in de woningbouw voor Winsum, dit zeker gelet op de voorgenomen bouw in het kader van de Regiovisie Assen - Groningen 2030. Mede in het licht daarvan heeft het gemeentebestuur in het *Collegeprogramma Gemeente Winsum 2010 - 2014* aangegeven een nieuwe woonvisie te willen opstellen.

Bij de actualisatie van het Woonplan zal zoveel mogelijk worden aangesloten bij de nieuwe regionale afspraken over de woningbouwopgave die in 2010 in het kader van de *Regiovisie Groningen-Assen* zullen worden gemaakt.

Belangrijkste algemene thema's in het huidige *Woonplan Winsum* en de vervolgprogramma's zijn:

- inzetten op een kwaliteitssprong in de woningvoorraad om te kunnen voorzien in een evenwicht in de woningmarkt en 25-55 jarigen in de midden en hogere inkomensgroepen te kunnen binden;
- bouwen ten behoeve van vergrijzing;
- duurzaam bouwen;
- ook bouwen voor senioren in de kleinere kernen;
- extramuralisatie van de zorg: gevolg geven aan de behoefte van ouderen en gehandicapten aan zelfstandige woonruimte en aan een in de samenleving geïntegreerd bestaan.

- *Welstandsnota*

De gemeente Winsum heeft haar gemeentelijke welstandsbeleid opgenomen in de *Welstandsnota* (2004). Daarin zijn de welstandseisen omschreven die aan een bouwwerk worden gesteld. Het gaat om welstandscriteria die betrekking kunnen hebben op onder andere de hoofdvorm, het materiaalgebruik, de kleurkeuze en de detaillering van een concreet bouwwerk.

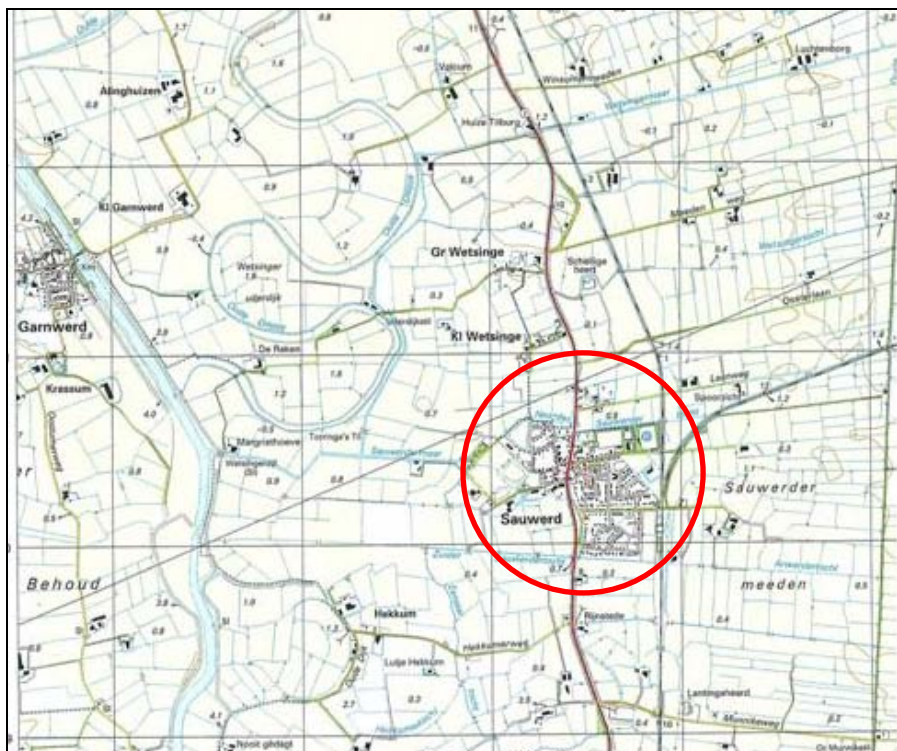
Er zijn verschillende typen criteria te onderscheiden: algemene welstandsaspecten en gebiedsgerichte criteria. Algemene welstandsaspecten gelden als uitgangspunt voor iedere welstandsbeoordeling. Gebiedsgerichte criteria worden gebruikt voor de kleine en middelgrote bouwplannen die zich voegen binnen de bestaande ruimtelijke structuur van Sauwerd.

Wat betreft de verhouding tussen bestemmingsplan en welstandsnota het volgende. De *ruimtelijke relevante zaken* voor de inrichting van het dorpsgebied zijn in dit bestemmingsplan vastgelegd. Het gaat hierbij vooral om de ruimtelijke hoofdvorm van gebouwen. De overige *welstandshalve aspecten* (als kleurstelling, erfscheiding, oriëntatie van woningen, inrichting van de openbare ruimte, e.d.) zullen op grond van het welstandsbeleid (*Welstandsnota Winsum*) worden beoordeeld.

3. HUIDIGE SITUATIE

3. 1. Plangebied

Het bestemmingsplan heeft betrekking op het bestaande dorpsgebied van Sauwerd. In onderstaande figuur is de ligging van het Sauwerd in zijn omgeving weergegeven.

Figuur 3. *Indicatieve ligging van het plangebied*
(bron: ondergrond: topografische dienst)

3. 2. Ruimtelijk-historisch ontstaan

Sauwerd is een dorp in het wierdenlandschap van Noord-Groningen. Het dorp behoort tot de oudst bewoonde wierdennederzettingen van de provincie. Vermoedelijk dateert het ontstaan vanuit de periode 500-300 voor Christus. Sauwerd werd pas een dorp van enige betekenis na de aanleg van de spoorlijn Groningen-Sauwerd-Delfzijl in 1884 en vrij kort daarna de aanleg van de spoorlijn Groningen-Roodeschool in 1893. Rond de eeuwwisseling streefde Sauwerd Adorp voorbij en werd het gemeentehuis van de toenmalige gemeente Adorp naar Sauwerd verplaatst.

Onderstaande figuur geeft de topografische situatie van Sauwerd weer in het begin van de vorige eeuw.

De wierde waarop Sauwerd is ontstaan, werd in 1916 gedeeltelijk afgegraven. Daardoor veranderde het oorspronkelijk dorpsbeeld sterk. Wel zijn aan de westzijde nog de sporen van de voormalige Onstaborg in het landschap herkenbaar.

Figuur 4. Fragment Topografische Atlas 1905 (bron Grote Historische Atlas, Groningen)

Mede om die reden is het gebied aangegeven als een gebied met belangrijke archeologische waarden (*Archeologische Monumentenkaart Groningen-2001*). De aanleg van de provinciale weg door het dorp heen (in 1936) zorgde ruimtelijk en functioneel voor een tweedeling.

In ruimtelijke zin vormt de oorspronkelijke kernbebouwing het hart van het dorp. Dit gebied ligt vooral aan de westzijde van de provinciale weg. De eerste niet-planmatige uitbreidingen vonden in de vorm van lintbebouwing langs de uitvalswegen plaats:

- langs de Stationsstraat met grotere panden, voornamelijk aan de noordzijde van deze weg;
- langs de Singelweg met royale villabebouwing op ruime terreinen.

De planmatige naoorlogse ontwikkelingen hebben zich aan de oostzijde van het dorp voorgedaan ten noorden en ten zuiden van de Stationsstraat. De spoorlijn geeft een duidelijke grens aan de woningbouw.

3. 3. Functionele structuur

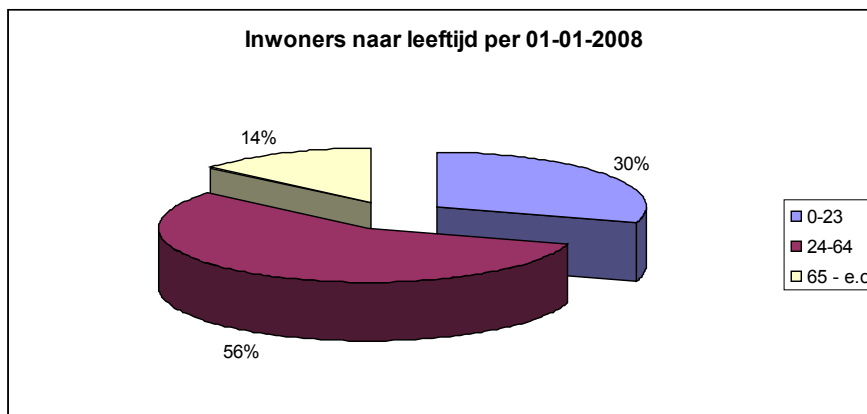
In deze paragraaf wordt beschreven welke ontwikkelingen zich in Sauwerd afspelen, met name in functionele zin: het wonen, het werken, de voorzieningen en het verkeer en vervoer komen aan de orde. Eerst wordt een kenschets gegeven van de demografische situatie. De gegevens in deze paragraaf zijn mede gebaseerd op de *Dorpenatlas Winsum* (2008) en de *Dorpsvisie Sauwerd, Klein- en Groot Wetsinge* (2004).

3.3.1. Bevolking en wonen

- *huidige situatie*

Sauwerd is met 1140 inwoners (per 1-1-2008) na Winsum en Baflo de grootste kern in de gemeente Winsum. Van de inwoners van Sauwerd is 76% geboren in de provincie Groningen.

De leeftijdsverdeling van de bevolking in Sauwerd komt overeen met die in de hele gemeente: 30% van de bevolking is jonger dan 24 jaar, 56% is tussen de 24 en 64 jaar en 14 % is 65 jaar en ouder.

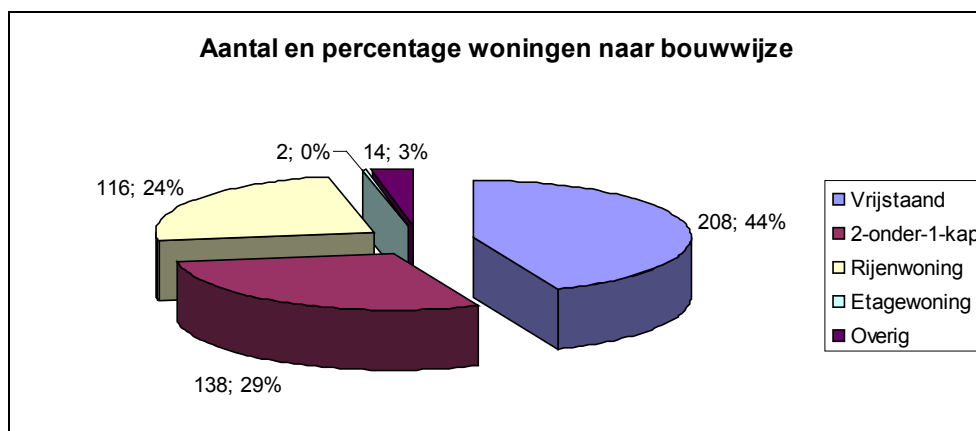

Figuur 5. *Leeftijdsopbouw Sauwerd (Bron: Dorpenatlas Winsum-2008, GBA, 1-1-2008).*

Een kwart van de huidige inwoners van Sauwerd en Wetsinge heeft zich pas de laatste vier jaar in de huidige woning gevestigd. Van hen heeft een relatief groot deel (71%), zich gevestigd van buiten de gemeente Winsum en is slechts een klein deel (9%) afkomstig uit een andere woning in het eigen dorp.

De woonfunctie is bepalend voor een groot deel van de bestaande bebouwing. Binnen de woningvoorraad van 478 woningen (per 1-1-2008) bevinden zich in Sauwerd vooral vrijstaande woningen (44%), twee-onder-één-kap woningen (29%) en rijenwoningen (24%). Het accent ligt daarbij op de particuliere sector (figuur 7).

De afgelopen jaren is het aandeel vrijstaande woningen iets toegenomen door de bouw op de planlocatie De Groenlanden. Voor het overige zijn er geen belangrijke wijzigingen opgetreden.

Figuur 6. Woningtypen (Bron: Dorpenatlas Winsum, 2008, gemeente Winsum, 1-1- 2008)

Volgens de *Dorpenatlas Winsum 2008* wordt een kwart van de woningen verhuurd door de woningcorporatie Wierden en Borgen uit Bedum. Het betreft met name de rijenwoningen in het dorp. Het aandeel ouderenwoningen is met 10% iets hoger dan in de meeste andere dorpen. De gemiddelde ouderdom van de woningen in Sauwerd ligt met 49 jaar vlakbij het gemiddelde van de gemeente (51 jaar). Het wonen is in enkele gevallen gecombineerd met een andere functie. Dat is meestal een bedrijfsmatige (combinatie bedrijf met bijbehorende woning).

- knelpunten en ontwikkelingswensen

De woningvoorraad is over het algemeen van goede kwaliteit.

Wel komt uit de *Dorpenatlas Winsum* naar voren, dat zo'n 34% van de bevolking behoefte aan nieuwe woningen ziet. Ook in de *Dorpsvisie Sauwerd, Klein- en Groot Wetsinge 2005-2015* is gewezen op de wens voor nieuwe - aangepaste - woningen, in het bijzonder voor ouderen. Naast voor senioren geschikte woningen wijst de Dorpsvisie ook op het tekort aan woningen voor starters. De Dorpsvisie suggereert voor nieuwbouw enkele locaties, zowel in de vorm van planmatige uitbreidingen aan de randen van het dorp, als ook in de vorm van herinrichting van het agrarische perceel aan de Oosterstraat langs het spoor.

Opgemerkt moet worden dat met het oog op de actuele demografische ontwikkelingen én het accent van de nieuwbouw op de hoofdkern Winsum, planmatige nieuwbouwlocaties in Sauwerd na realisering van De Groenlanden niet meer actueel zijn.

Ook voor de herinrichting van het agrarische perceel aan de Oosterstraat langs het spoor zijn op dit moment nog geen concrete nieuwbouwplannen uitgewerkt. Daarom is de huidige bestemming van de boerderij aan de Oosterstraat 39 in dit bestemmingsplan voortgezet. De locatie leent zich mogelijk goed voor een herinrichting met wonen; hierop zal bij de planuitgangspunten in hoofdstuk 4 verder worden ingegaan.

Specifieke zaken aangaande het wonen zijn verder in het *Woonplan Winsum (2002)* en het actuele collegeprogramma 2010-2014 in beeld gebracht.

Delen van de bestaande huurvoorraad en plaatselijk ook in de particuliere sector komen op korte dan wel langere termijn voor verbetermaatregelen in aanmerking. De wijze waarop dit kan plaatsvinden moet in overleg met betrokkenen nog worden bepaald en vindt buiten het kader van dit bestemmingsplan plaats. Voor het overige is binnen de bestaande woningvoorraad merendeels sprake van een goede woonsituatie in een aantrekkelijke en ruime woonomgeving.

3.3.2. Bedrijvigheid

- *huidige situatie*

Het belang van de lokale werkgelegenheid in Sauwerd en Wetsinge komt in de *Dorpenatlas Winsum* naar voren: er zijn 60 (veelal kleinschalige) bedrijven aanwezig, die in totaal 113 arbeidsplaatsen hebben. Daarvan ligt een aantal agrarische en agrarisch aanverwante bedrijven in het buitengebied, maar ook in het plangebied is een aantal bedrijven te vinden. Enkele agrarische bedrijven liggen aan de westzijde. De overige bedrijven zijn in hoofdzaak in de dorpskern gevestigd. Het betreft bedrijven in de detailhandel, dienstverlening, bouwnijverheid, horeca en autohandel.

- *knelpunten en ontwikkelingswensen*

Sauwerd heeft met name een functie voor lokale bedrijvigheid. Bij een grotere uitbreidingsbehoefte is men op de hoofdkern Winsum aangewezen. Ook in Sauwerd bevindt zich bedrijvigheid tussen de woonbebouwing. Knelpunten in milieuhygiënische en/of ruimtelijke zin kunnen zich vooral voordoen bij bedrijvigheid in woongebieden. Ook in Sauwerd bevindt zich bedrijvigheid tussen de woonbebouwing. In hoofdstuk 4 wordt toegelicht hoe hiermee in dit bestemmingsplan wordt omgegaan.

3.3.3. Voorzieningen en instellingen

- *huidige situatie*

Sauwerd wordt tot de 'complete' dorpen gerekend. In het *Provinciaal Omgevingsplan Groningen 2009-2013* worden complete dorpen beschreven als kernen waar de meest wezenlijke voorzieningen nog aanwezig zijn: minimaal één basisschool, een dorps huis, een winkel en een aansluiting op openbaar vervoer.

Sauwerd is een kern met een goed pakket aan voorzieningen. Zo is er in het dorp een bijzondere basisschool (De Meander), een dorps huis (Ubbe gaheem) en prima aansluitingen op openbaar vervoer, zowel met de trein als met de bus. Belangrijk is verder dat in Sauwerd een drietal medische voorzieningen zijn gevestigd: een huisartsenpraktijk, een consultatiebureau en een praktijk voor fysiotherapie. Voorts zijn er nog een tweetal kerken, een peuterspeelzaal en diverse winkels. Zo is aan de doorgaande weg een supermarkt gevestigd met een servicepunt van de TNT-post.

Verder zijn er enkele winkels in de niet-dagelijkse levensmiddelen. Naast het dorps huis is er ook een jeugdsoos in Sauwerd. Het sportcomplex met sportvelden, een tennisbaan, een jeu de boulesbaan, een ijsbaan en een gymnastieklokaal liggen ten noorden van de Oosterstraat.

Figuur 7. Belangrijke basisvoorzieningen: dorpshuis, basisschool, station

Voor de kinderen zijn er in het dorp een viertal kleine speelterreinen waarvan twee met een trapveld. Deze speelvoorzieningen zijn verspreid over de woongebieden aangelegd.

De ouders die kiezen voor openbaar of gereformeerd onderwijs zijn op de omringende dorpen aangewezen. Van de leerlingen die voortgezet onderwijs volgen doet een relatief groot deel (67%) dat in Groningen.

- *knelpunten en ontwikkelingswensen*

Vastgesteld kan worden dat Sauwerd een behoorlijk voorzieningenniveau heeft in relatie tot zijn omvang. Vooral de aanwezigheid van diverse basisvoorzieningen is daarbij belangrijk voor de leefbaarheid van het dorp.

Zowel in de *Dorpsvisie Sauwerd* als in de *Dorpenatlas Winsum* geven de bewoners goede rapportcijfers over het voorzieningenniveau in het dorp.

Met een eigen treinstation wordt het openbaar vervoer relatief hoog beoordeeld en ook de tevredenheid over het dorpshuis, Ubbegaheem, is hoger dan gemiddeld.

3.3.4. Verkeer en vervoer

- *huidige situatie*

Sauwerd kent een goede aansluiting op het hoofdwegennet en het spoor-net. Daarmee heeft het dorp zowel voor gemotoriseerd verkeer als voor openbaar vervoer prima verbindingen. Via de provinciale weg (N361) liggen Winsum, hoofdplaats van de gemeente, en ook Groningen op korte afstand. Sauwerd heeft een bushalte voor drie buslijnen, lijn 65 Groningen – Zoutkamp, lijn 67 Winsum- Hoornhuizen en lijn 163 Groningen – Lauwers-oog. Naast de bushalte is er een treinstation waar de stoptrein Groningen – Delfzijl een halteplaats heeft.

Afgezien van de N361, hebben de overige wegen binnen het plangebied in hoofdzaak het karakter van woonstraat. Enkele wegen in het plangebied lopen door in het omliggende landelijk gebied.

- *knelpunten en ontwikkelingswensen*

In de afgelopen jaren zijn verschillende plannen voor aanpassingen aan de N361 besproken (onder meer met MER-studies en tracébesluiten voor het tracé Mensingeweer-Groningen). Naar aanleiding van de MER-procedure hadden Provinciale Staten gekozen voor een variant waarbij de weg óm het dorp Sauwerd heen zou worden gelegd, zoveel mogelijk gebundeld met de spoorlijn.

Inmiddels is door de provincie besloten (februari 2011) om, gelet op obstakels met de uitvoerbaarheid, af te zien van het eerdere plan voor de N361 bij Sauwerd. De aandacht richt zich thans alleen op de aanleg van het noordelijke deel van de nieuwe weg en wel het deel tussen Ranum en Mensingeweer. Daartoe heeft de provincie op 25 oktober 2011 besloten.

Voor het voorliggende plan betekent dit dat de huidige N361 als een gegeven moet worden gezien.

4. PLANUITGANGSPUNTEN

4. 1. De gewenste ruimtelijke structuur

Wat betreft het bestaande dorpsgebied legt de gemeente met dit bestemmingsplan het accent op behoud binnen de kenmerkende ruimtelijke structuur van het dorp met waar mogelijk ruimte voor kwaliteitsverbetering.

Met name in de oorspronkelijke delen aan de westzijde zijn de kenmerken van Sauwerd als wierdedorp nog goed herkenbaar. Eerder zijn deze in hoofdstuk 3 weergegeven. Deze kenmerken verdienen met dit bestemmingsplan bescherming.

Het gaat om:

- de historische kernbebouwing aan de (grotendeels) afgegraven wierde (westzijde), alsmede die ter plaatse van de boerderij Oosterstraat 39 (oostzijde plangebied);
- de oude villabebouwing langs de voormalige uitvalswegen (Stationsstraat, Oosterstraat);
- de landschappelijke structuur (bebouwing, landschapspatroon, waterstructuur) ter plaatse van de voormalige Onstaborg;
- de waardevolle groenelementen, aan de noordoostzijde, langs de westzijde en aan het spoor.

Figuur 8. Voormalig kerkterrein wierde Sauwerd

Ook al is de oorspronkelijke bebouwingsstructuur als zodanig kenmerkend, individuele panden van monumentale waarde komen niet voor. Ook is het dorp niet aangewezen als beschermde dorpsgezicht. Wel liggen aan de west- en noordzijde gebieden van hoge archeologische waarde. Zie ook hoofdstuk 5 van deze plantoelichting.

Figuur 9. Recreatief pad, westzijde Sauwerd

4. 2. De gewenste functioneel-ruimtelijke structuur

Het perspectief voor Sauwerd ligt vooral in het behoud van de functie als woondorp, op steenworp afstand van Groningen. Niet alleen de goede verbindingswegen met openbaar vervoer, ook de diverse voorzieningen leggen de basis voor een goede leefbaarheid.

Voor de toekomst ligt het accent voor planmatige uitbreidingen in de gemeente in de hoofdkern Winsum, in het bijzonder waar het gaat om de woningbouwopgave zoals aangegeven in de *Regiovisie Groningen-Assen*. Van deze woningbouwopgave zal $\pm 80\%$ in de hoofdkern Winsum worden opgevangen en $\pm 20\%$ in het overige deel van de gemeente, met name in de kernen Baflo en Sauwerd. In de overige kernen wordt slechts incidenteel gebouwd. Voor Sauwerd resulteert hieruit een bescheiden woningbouw.

Voor nieuwe bedrijvigheid ligt eveneens het accent op concentratie in de hoofdkern Winsum, maar zijn er op dorpse schaal mogelijkheden voor kleinschalige initiatieven. Eén en ander sluit aan op het bestaande beleid over werk en beroep aan huis.

Vanuit oogpunt van behoud van de leefbaarheid is het voor dit bestemmingsplan van belang om essentiële voorzieningen zoveel mogelijk te handhaven en voldoende ontwikkelingsruimte te geven.

De ruimtelijk-functionele structuur is op bijgaande kaart (figuur 11) weergegeven. Binnen de beschreven perspectieven worden de uitgangspunten hierna per thema uitgewerkt.

4. 3. Wonen

4.3.1. Bestaande bebouwing

In de bestaande woonbuurten staat behoud van de woonfunctie en van de huidige kwaliteit van het wonen voorop. Het plan biedt ruimte voor kwaliteitsverbetering en (individuele) aanpassingen van woningen aan de eisen van de tijd.

Daarmee wordt ruimte geboden om in te spelen op veranderende behoeftespatronen, getoetst aan het algemeen belang. Dat betekent dat een percelen-gebonden ontwikkeling van woningen mogelijk is, mits passend in het bebouwingspatroon en mits de bewoningssituatie in de omgeving niet in het gedrang komt.

Voor zover er meer gebiedsgebonden ontwikkelingen optreden (bijvoorbeeld buurtvernieuwing) zal een aparte afweging plaatsvinden.

4.3.2. Nieuwe woningbouw

- *inbreidingslocaties*

Dit bestemmingsplan kent bij recht geen inbreidingslocaties; toch zijn er in Sauwerd twee locaties die wel voor inbreiding (of herstructurering) in aanmerking komen. Voor de ene locatie aan de Provinciale weg is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen. Voor de andere potentiële inbreidingslocatie aan de Oosterstraat (langs het spoor) zijn de plannen nog niet zo concreet, dat ze in dit bestemmingsplan zijn vastgelegd. Voor de volledigheid zal in de volgende alinea's op beide locaties worden ingegaan.

In het bestemmingsplan is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen die het mogelijk maakt om een ouder pand op de hoek van de Provincialeweg en de Oude Winsumerstraatweg te vervangen door nieuwe woningen of een woongebouw met maximaal 5 wooneenheden. Met een aangepaste situering kan de ruimtelijke kwaliteit van de dorpskom worden gediend.

Verder dient aan de normstelling van de Wet geluidhinder voldaan te worden en moet de bodemvervuiling op het perceel zijn gesaneerd.

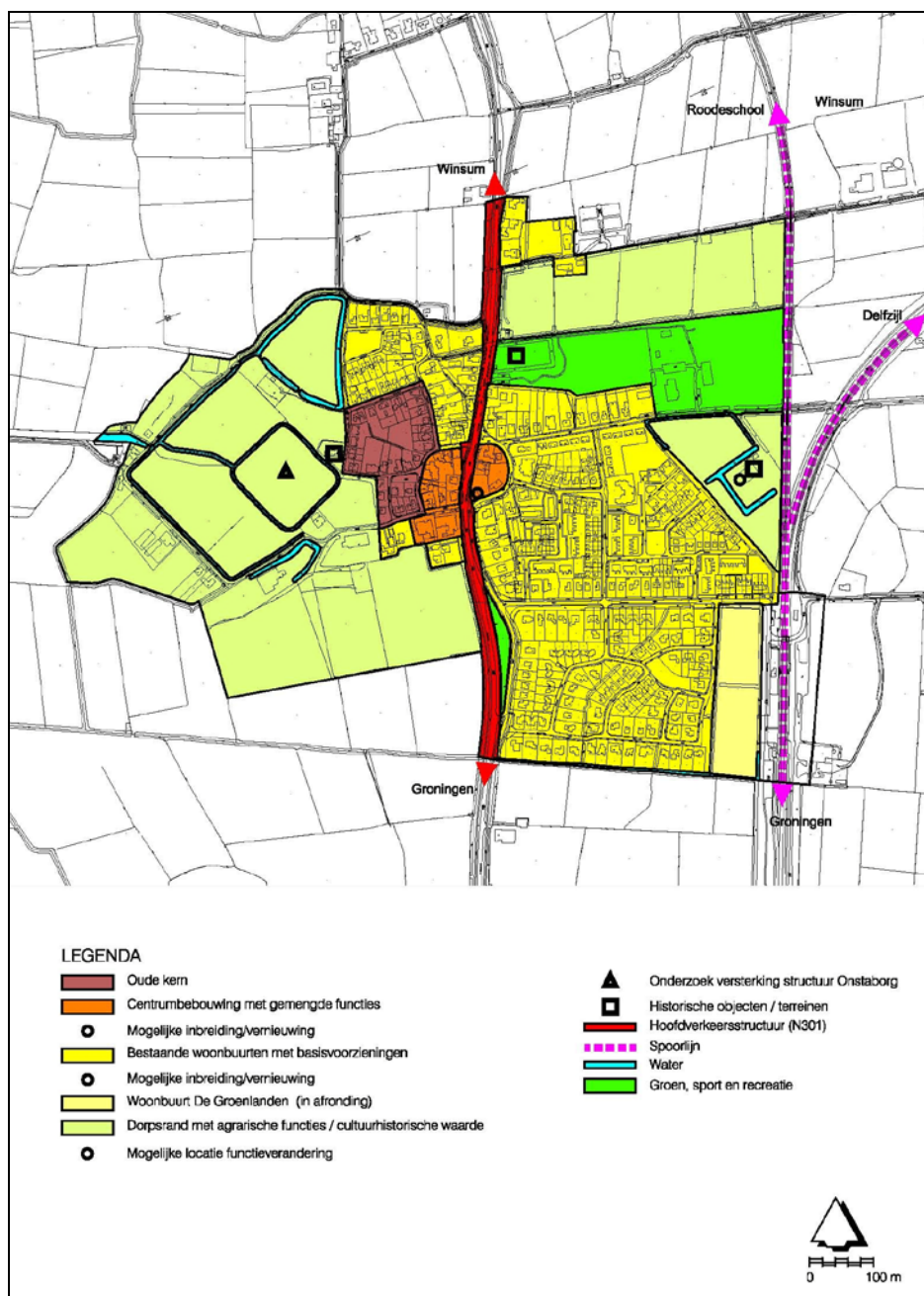
Een tweede mogelijke invullocatie ligt aan de oostzijde van Sauwerd, ten zuiden van de Oosterstraat langs het spoor. In de voormalige boerderij aan de Oosterstraat 39 wordt, met behoud van de karakteristieke uitstraling van zowel het pand als het perceel, door middel van een wijzigingsbevoegdheid een woonfunctie mogelijk gemaakt. In het verleden zijn plannen gemaakt om naast de boerderijkavel ook het agrarische perceel langs de Oosterstraat aan te wenden voor woningbouw. Hiervoor is destijds ook een contingent van 10 woningen gereserveerd.

Omdat op het moment dat dit bestemmingsplan voor het dorp Sauwerd werd opgesteld de woningbouwplannen op deze locatie niet concreet zijn uitgewerkt, is ervoor gekozen de bestaande bestemming (thans wonen) voort te zetten. Woningbouwplannen voor aanvullende woningbouw nabij het boerderijpand zullen te zijner tijd in een apart bestemmingsplan worden uitgewerkt.

4. 4. Bedrijvigheid

4.4.1. Algemeen

Wat betreft de bedrijvigheid is er vanouds sprake van enkele agrarische bedrijven voornamelijk aan de west- en noordzijde van het dorp. Verder komen er diverse bedrijven voor in het centrumgebied rond de Provinciale weg.

Figuur 10. Structuurschets Sauwerd

Het beleid is er met dit bestemmingsplan op gericht de aanwezige bedrijven in beginsel te handhaven. Dit gelet op hun economische betekenis en de bijdrage ervan aan de functiemenging in de dorpskom. Voor vrijkomende agrarische bedrijven wordt een nieuwe functie mogelijk gemaakt (bijvoorbeeld wonen).

Omdat het in de huidige situatie met uitzondering van enkele wat grotere (niet-agrarische) bedrijven vooral om relatief kleinschalige bedrijvigheid gaat, ligt het accent op een zo goed mogelijke ruimtelijke en milieuhygiënische inpassing. De ruimtelijke inpassing vindt met behulp van bouwregels plaats en de milieuhygiënische inpassing door gebruiksregels en door gebruikmaking van de regelgeving op grond van de *Wet Milieubeheer*.

In het bestemmingsplan is de aard van de toelaatbare bedrijvigheid beperkt tot de bedrijven die binnen de woonomgeving aanvaardbaar zijn. Dit zijn bedrijven die in de milieucategorieën 1 en 2 vallen. Bedrijven uit een hogere milieucategorie zijn - waar zij voorkomen binnen de bestaande woonbebouwing - specifiek bestemd. Op grond van de *Wet Milieubeheer* kunnen via de milieuvergunning waar nodig specifieke voorwaarden worden gesteld.

4.4.2. Bedrijvigheid in woongebieden

In de bestaande nieuwbouwbuurtten zijn nieuwe bedrijfsmatige functies vanwege ruimtegebrek en te verwachten verkeersoverlast ongewenst; het bestemmingsplan voorziet daar dan ook niet in.

In het bestemmingsplan wordt verder rekening gehouden met het gemeentelijk beleid voor aan-huis-verbonden beroepen / werken-aan-huis.

Hieromtrent wordt verwezen naar de criteria uit het *Handboek Ruimtelijke ordening & Bouw, 2006* dat de gemeente voor dit soort situaties hanteert.

In dit bestemmingsplan wordt een regeling opgenomen die bij recht mogelijkheden biedt voor de uitoefening van beroeps- of bedrijfsmatige activiteiten bij een woning. De volgende criteria worden daarbij gehanteerd:

- de woonfunctie moet in overwegende mate gehandhaafd blijven. Dat betekent:
 - * de woning moet blijven voldoen aan het Bouwbesluit en de bouwverordening;
 - * de woonfunctie moet primair blijven;
 - * de gebruiker van de woning moet ook degene zijn die het aan-huis-verbonden beroep of bedrijf uitoefent;
 - * afhankelijk van de omvang van de woning, wordt uitgegaan van maximaal 1/3 deel van de begane grondoppervlakte, met een maximum van 50 m².
- het gebruik mag geen ernstige hinder voor het woonmilieu opleveren c.q. geen afbreuk doen aan het woonkarakter van de wijk of de buurt. Dit betekent dat:
 - * er wordt geen medewerking verleend aan bedrijven die volgens de milieuwetgeving (*Wet milieubeheer*) milieuvergunningsplichtig zijn, tenzij het gebruik de woonfunctie niet zal aantasten;
 - * activiteiten die in de regel worden uitgeoefend op het industrieterrein of vormen van detailhandel (winkelpanden);
 - * de gebruiker van de woning moet ook degene zijn die het aan-huis-verbonden beroep of bedrijf uitoefent;
 - * behoudens een beperkte verkoop in het klein in direct verband met het aan huis gebonden beroep/bedrijf, mag geen detailhandel plaatsvinden;
 - * het gebruik mag geen nadelige invloed op de verkeersafwikkeling en op de parkeerbalans hebben.

4.4.3. Welkomboerderij Onstaheerd

Een specifieke agrarische functie wordt gevormd door de Welkomboerderij Onstaheerd aan de westzijde van Sauwerd. Er bestaan uitgewerkte plannen voor het uitbreiden van het agrarisch bedrijf, functieverbreiding en - in het licht van die verbreding - voor een extra bedrijfswoning.

Het gaat daarbij om een passende agrarische bedrijfsontwikkeling en anderzijds een verbreding naar daarmee samenhangende bedrijfsactiviteiten (educatie, agrarisch natuurbeheer en verkoop van streekeigen producten). Initiatiefnemers hebben voorts het plan ontwikkeld om een tweede agrarische bedrijfswoning. Nut en noodzaak daarvan zijn afgewogen en aangetoond.

De gemeente heeft de plannen - die nog niet waren meegenomen in het voorontwerp van dit bestemmingsplan Sauwerd - afgewogen. Daarvoor is een aparte ruimtelijke onderbouwing gemaakt (bijlage 1 bij de toelichting). Het voorliggende bestemmingsplan is afgestemd op deze onderbouwing voor de Onstaheerd. Ook is er over deze ontwikkelingaanvullend overleg met de provincie gevoerd.

Binnen landschappelijke en planologische criteria en rekening houdend met een goede zorg voor milieu, water en omgeving, kan in ieder geval planologische medewerking worden verleend aan de uitbreiding van de boerderij aan de Singelweg 2. Over de landschappelijke inpassing van het agrarisch bouwperceel, heeft met Libau 'keukentafeloverleg' plaatsgevonden.

4. 5. Voorzieningen en leefbaarheid

Het beleid is er in zijn algemeenheid op gericht om voorzieningen zoals de kerken, de school, het dorps huis met medische praktijkruimtes en de sportvoorzieningen te behouden en planologisch ruimte te geven voor ontwikkeling, wanneer dit nodig blijkt en ter plaatse mogelijk is. Wel geldt dat bij een mogelijke uitbreiding wordt gekeken naar de invloed ervan op de omgeving. Overigens wordt het beleid aangaande voorzieningen met name sectoraal geregeld en is het bestemmingsplan voorwaardenscheppend.

Zo is het beleid aangaande dorps huizen verwoord in de *Nota Dorps huizen-beleid Gemeente Winsum 2003-2010* waarbij zaken als beheer en exploitatie aan de orde komen. In dat verband wordt als aandachtspunt de verbreding van functies genoemd, een intentie waarvoor het bestemmingsplan de ruimte biedt.

Wat de onderwijsvoorzieningen betreft, is het gemeentelijk beleid er momenteel op gericht deze zoveel mogelijk in de dorpen te behouden. De gemeente heeft het beleid ten aanzien van onderwijsvoorzieningen vastgelegd in het *Integraal Onderwijshuisvestingsplan* en de *Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs*. Het *Integraal Onderwijshuisvestingsplan* wordt momenteel herzien. Bij de herziening wordt stilgestaan bij een mogelijke daling van het aantal leerlingen, maar ook bij het zoeken naar ruimte voor een ondersteunende activiteiten.

Voor dit bestemmingsplan wordt uitgegaan van de bestaande situatie. De bestaande voorzieningen, zoals het dorps huis Ubbegaheem, de basisschool en de kerken zijn geregeld onder de bestemming 'Maatschappelijk'.

Realisering van nieuwe maatschappelijke voorzieningen is in dit bestemmingsplan niet aan de orde.

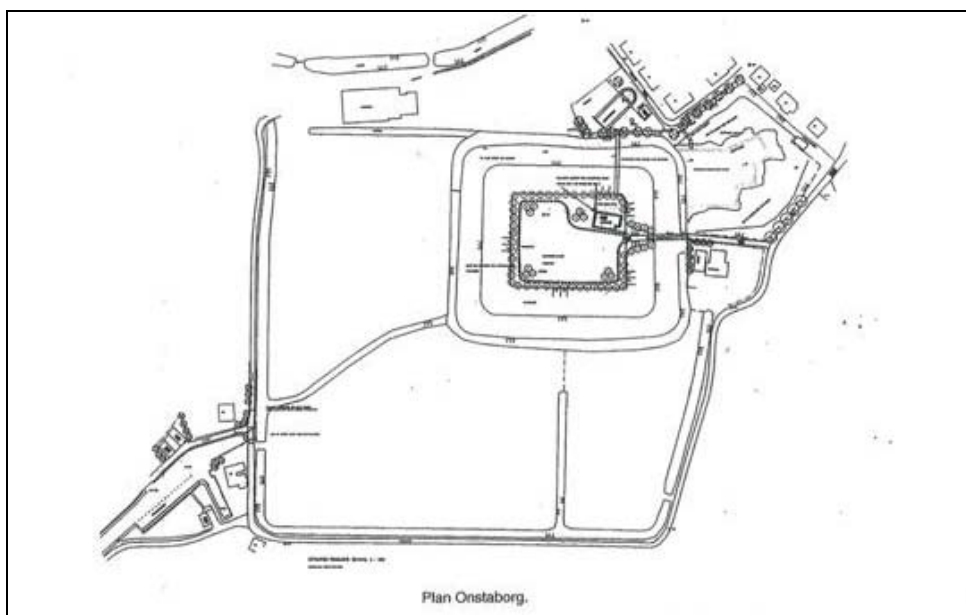
4. 6. Verkeer

Ten aanzien van de verkeerssituatie worden op korte termijn geen bijzondere veranderingen verwacht. Het vastleggen van de bestaande verkeersstructuur is dan ook uitgangspunt van het bestemmingsplan. De straten in het dorp hebben het karakter van woonstraten en zijn daarop ook ingericht. Het bestemmingsplan biedt de ruimte voor gewenste verkeerskundige aanpassingen of inrichtingsmaatregelen aan wegen of straten.

4. 7. Groen en recreatie

In dit bestemmingsplan wordt voor de woonomgeving naar een duurzame inrichting gestreefd. Groengebieden die deel uitmaken van de ruimtelijke structuur van een buurt of die een afschermende functie hebben, zijn specifiek bestemd.

Met betrekking tot het water zijn de grotere waterlopen, die een belangrijke functie hebben bij het opvangen en afvoeren van het water in het plangebied, als zodanig bestemd. In een aantal gevallen kunnen waterlopen of groenvoorzieningen ook van cultuurhistorische waarde zijn, zoals in het begin van deze paragraaf is vastgesteld. Het bestemmingsplan biedt ruimte om gewenste verbeteringsmaatregelen in het gebied rond de voormalige Onstaborg planologisch in te passen. Voor het gebied is een indicatieve schets voor het gebied opgenomen in de *Dorpsvisie Sauwerd, Klein- en Groot Wetsinge* (deze is in figuur 12 afgebeeld). Meer specifiek hoort het haventje aan de westzijde tot de recreatieve voorzieningen die in dit bestemmingsplan geregeld worden.

Figuur 11. Voorstel mogelijke herinrichting terrein Onstaborg (bron: Dorpsvisie Sauwerd)

5. OMGEVINGSASPECTEN EN RANDVOORWAARDEN

5. 1. Water

Vanwege het belang van het water in de ruimtelijke ordening wordt van waterschappen een sterke betrokkenheid bij het opstellen van ruimtelijke plannen verwacht. Bovendien is de watertoets een verplicht onderdeel in bestemmingsplannen. In onderstaande waterparagraaf wordt op de relevante aspecten ingegaan.

5.1.1. Inleiding

Waterschappen hebben op grond van de *Wet op de waterhuishouding* een belangrijke taak met betrekking tot het waterbeheer. In een waterbeheersplan dienen zij functies aan het water te geven waarbij afstemming wordt gezocht met het ruimtelijk beleid. Als leidende principes voor een duurzaam waterbeheer geldt een tweetal 'tritsen':

- vasthouden, bergen en afvoeren (kwantitatief);
- schoonhouden, scheiden en zuiveren (kwalitatief).

De trits 'vasthouden, bergen en afvoeren' houdt in dat overtollig water zoveel mogelijk bovenstrooms in de bodem en in het oppervlaktewater wordt vastgehouden. Vervolgens wordt zo nodig het water tijdelijk geborgen in bergingsgebieden en pas, als vasthouden en bergen te weinig opleveren, wordt het water afgevoerd. Bij 'schoonhouden, scheiden en zuiveren' gaat het erom dat het water zo veel mogelijk schoon wordt gehouden. Vervolgens worden schoon en vuil water zoveel mogelijk gescheiden en als laatste, wanneer schoonhouden en scheiden niet mogelijk is, komt het zuiveren van verontreinigd water aan bod. In het algemeen geldt dat vanuit het watersysteem, waarvan het betreffende gebied deel uitmaakt, wordt geredeneerd.

5.1.2. Beleidskader

In het waterbeleid is de gezamenlijkheid sinds een aantal jaren het belangrijkste trefwoord voor de aanpak.

In onderstaand kader wordt een korte toelichting gegeven op de relevante beleidsstukken. Daarna wordt ingegaan op de afstemming tussen het waterbeleid en dit bestemmingsplan.

- *Nationaal bestuursakkoord Water*

Meer ruimte voor water is nodig. Onder dat motto hebben Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten in 2003 het Nationaal Bestuursakkoord Water ondertekend. Voor gemeenten is onder meer afgesproken dat zij een waterplan opstellen waarin het beleid aangaande de waterkwantiteit en de -kwaliteit uiteengezet wordt.

In juni 2008 is het Bestuursakkoord geactualiseerd: *Nationaal Bestuursakkoord Water-Actueel*. Tot 2015 gaat het vooral om het omgaan met klimaatveranderingen, de stedelijke wateropgave en ontwikkelingen in woningbouw en infrastructuur.

- *Provinciaal beleid*

Het waterbeleid van de provincie Groningen is verwerkt in een integraal omgevingsbeleid: het *Provinciaal Omgevingsplan Groningen 2009-2013* (zie ook hoofdstuk 3). Daarin wordt het water als mede-sturend aangemerkt voor de ruimtelijke inrichting.

Er moet voldoende water in zo natuurlijk mogelijke watersystemen aanwezig zijn. Veiligheid en een goede waterkwaliteit stelt het POP hierbij centraal. De wijze waarop tegen overstroming en wateroverlast kan worden ingespeeld, werkt het POP verder uit.

- *Waterschapsbeleid*

Op regionaal niveau worden regionale oppervlaktewatersystemen onderscheiden. In overleg met betrokkenen hanteren waterschappen daarvoor normen en geven ze maatregelen om daaraan te voldoen. Nieuwe ontwikkelingen worden aan een waterkansenkaart getoetst.

Dat is gericht op duurzaam waterbeheer en het voorkomen van wateroverlast door maatregelen te nemen op grond van de trits: *vasthouden-bergen-afvoeren*. Voor de waterkwaliteit wordt ingezet op de trits *schoonhouden-scheiden-zuiveren*. Inzet voor het waterschap is een integrale benadering van (het beheer van) grondwater, oppervlaktewater en bodem. In het beheerplan worden functies aan het water toegekend. De functietoedeling is afgestemd op het *Provinciaal Omgevingsplan*. Rond Sauwerd is met name de agrarische functie van het water van belang.

- *Waterplan -*

De gemeente Winsum valt in het gebied van het waterschap Noorderzijlvest. In overleg met het waterschap is de *Watervisie Winsum* opgesteld.

In ruimtelijke plannen zal door middel van het instrument 'watertoets' de plaats van het water tot recht moeten komen. Dat gebeurt door middel van dit hoofdstuk en overleg met het waterschap.

- *Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)*

Het rioleringsbeleid is opgenomen in het *Gemeentelijk Rioleringsplan 2010-2014* (Grontmij, 2010). Het complete beleid aangaande het rioleringsstelsel in diverse delen van de gemeente is daarin weergegeven. In relatie tot het ruimtelijk beleid zijn van belang:

- in het GRP zijn gelden gereserveerd voor afkoppeling van afvoerende oppervlaktes. Daar waar onvoldoende opvangmogelijkheden zijn, worden in overleg met het waterschap (extra) mogelijkheden voor afvoer en berging onderzocht;
- voor knelpunten zijn in het GRP verbeteringsplannen opgesteld. Voor nieuwe situaties wordt bij wegreconstructies, herinrichtingsplannen en rioolvervangingen gekeken naar vermindering van afvoercapaciteit;
- een aantal overstortlocaties is aangepast, andere zijn voorzien van emissiereducerende maatregelen.

5.1.3. Waterhuishoudkundige consequenties

Vanuit waterhuishoudkundig oogpunt zijn voor dit bestemmingsplan de volgende aspecten van belang.

Kwantiteitsaspecten:

- het bestemmingsplan is primair van een conserverend karakter; er worden geen wezenlijke veranderingen in de waterhuishouding voorzien. Het Waterschap Noorderzijlvest hanteert bij toepassing van de watertoets een drempel: bij een toename van de verharding van 750 m² of meer, wordt de watertoets gevolgd, bij een lagere toename geeft het waterschap een advies.

Het voorliggende plan voorziet over het algemeen in perceelsgebonden ontwikkelingen die beperkte toename van oppervlakteverharding te weeg brengen (veelal < 750 m²). In voorkomende gevallen zal een wateradvies worden gevraagd. Bij meer ingrijpende vernieuwingen zal de watertoets worden doorlopen. Dat zal bijvoorbeeld het geval zijn bij het doorlopen van de wijzigingsprocedures, zoals die in het bestemmingsplan zijn opgenomen;

- er wordt rekening gehouden met voldoende waterbergende capaciteit. Met name vindt dit plaats in de vorm van het vastleggen van hoofdwatgangen en de capaciteit van de waterpartijen in de verschillende groengebieden in de woonbuurten, maar ook langs de randen van het plan. Daarmee wordt het water in het gebied vastgehouden c.q. geborgen;
- de bestemmingen langs de watgangen bieden voldoende mogelijkheden voor onderhoud vanaf de kant (geen bebouwde bestemmingen, maar overwegend openbare groenbestemmingen);

Kwaliteitsaspecten:

- het waterkwaliteitsbeleid vindt zijn grondslag in het *Gemeentelijk Rioleringsplan Winsum 2010-2014* en de *Watervisie gemeente Winsum* (2006);

De *Watervisie Winsum* ³⁾ geeft in het bijzonder de volgende maatregelen voor Sauwerd aan:

- nieuwbouwgebied De Groenlanden: hemelwaterafvoer vindt plaats naar oppervlaktewater (sloten);
- gebied noordzijde dorp: toekomstig afkoppelen. Deze werkzaamheden zijn inmiddels grotendeels uitgevoerd;
- zuidwestelijk woongebied (bestaand): verbetering waterkwaliteit door middel van doorspoeling; mogelijk combineren met afkoppelen en maatregelen tegen grondwateroverlast. Ook deze maatregelen zijn inmiddels uitgevoerd;
- haventje: scheiden van functies zwemmen en haven;
- noordzijde: verbinden watgangen ter verbetering van de waterkwaliteit.

Overleg waterschap

Het waterschap Noorderzijlvest heeft positief op het bestemmingsplan gereageerd; zie ook hoofdstuk 8.

5. 2. Milieu en externe veiligheid

5.2.1. Wegverkeerslawaaï

Wat het wegverkeerslawaaï betreft: alle wegen hebben op grond van de *Wet geluidhinder* een geluidzone waarbinnen, met het oog op het aspect verkeerslawaaï, in principe akoestisch onderzoek moet worden verricht. Uitzondering hierop vormen wegen waarvoor een maximum is vastgesteld van 30 km/uur.

³⁾ Watervisie gemeente Winsum, Bureau Tauw bv, Assen 2006.

Uitgangspunt binnen een zone is de geluidbelasting op een aanvaardbaar niveau te houden. Voor dat aanvaardbare niveau geeft de wet normen.

Voor dit plan zijn van belang de in of nabij het plan gelegen wegen:

- de Provinciale weg (N361);
- de woonstraten in de woonbuurten ter weerszijden van de N361.

Uit de *Wet Geluidhinder* volgt dat binnen de geluidcontour geen nieuwe geluidgevoelige functies kunnen worden toegestaan. Voor aanwezige geluidgevoelige functies (woningen), wordt in de Wet uitgegaan van het criterium 'bestaande situatie'. Nieuwbouwactiviteiten zijn alleen toegestaan voor zover deze akoestisch geen ongunstiger situatie veroorzaken (zoals het dichterbij de weg bouwen).

Overschrijding van de voorkeursgrenswaarde is in principe niet toegestaan, tenzij een ontheffing via een Procedure Hogere Waarden is verkregen.

In het bestemmingsplan worden de bestaande woningen naar de wegzijde van de N361 vastgelegd en worden in principe geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk gemaakt.

Een eventuele invulling van het hoekperceel aan de Oude Winsumerstraatweg is mede afhankelijk van het kunnen voldoen aan de *Wet Geluidhinder*. Deze voorwaarde is opgenomen in de wijzigingsbevoegdheid.

De woonstraten in het plangebied zijn formeel zoneplichtige wegen, omdat ze niet als 30-km zone zijn aangegeven. Wel zijn deze straten qua beloop en inrichting afgestemd op bestemmingsverkeer, verkeer van bewoners en eventueel bezoekers. Bovendien zijn de straten zodanig aangelegd en ingericht, dat ze normaal gesproken geen aanleiding geven tot het rijden sneller dan 30 km per uur.

Strijdigheid met de Wet geluidhinder zal, gelet de beperkte intensiteit en snelheid, niet aan de orde zijn. Het bestemmingsplan geeft overigens ook geen planologische ruimte voor 'nieuwe' situaties. Woningen zijn merendeels bestaand, dan wel al in een bestemmingsplan geregeld.

De woonbestemmingen zijn afgestemd op de aanwezige situatie.

5.2.2. Spoorweglawaaai

Ten oosten van het plangebied lopen de spoorlijnen Groningen-Delfzijl en Groningen-Roodeschool. Spoorwegen hebben wettelijke zones waarbinnen grenswaarden gelden voor de geluidsbelasting van geluidsgevoelige bestemmingen, zoals bijvoorbeeld woningen. Deze zijn vastgelegd in het *Besluit geluidhinder spoorwegen*, waaronder de voorkeursgrenswaarde van 55 dB.

Deze grenswaarde moet in acht worden genomen bij gevoelige bestemmingen als wonen. Indien dat niet (volledig) mogelijk is, moeten maatregelen worden genomen, zoals raildempers of schermen, anders moet een hogere waarde worden aangevraagd.

Het meest dicht bij de spoor ligt het woongebied De Groenlanden. Daarvan is het eerste deel van de woonbebouwing reeds gerealiseerd. Deze is conform de aanwezige situatie bestemd. Voor het overige is nabij het spoor eveneens sprake van bestaande woningen.

In het kader van de ontwikkeling van het plan De Groenlanden is reeds geconstateerd, dat ter weerszijden van de spoorlijn een geluidszone (c.q. een akoestisch onderzoeksgebied) van 300 meter uit de buitenste spoorstaaf ligt en dat de maatgevende 55 dB-contour ook op ongeveer 300 meter ligt. Het gebied De Groenlanden bevindt zich binnen de geluidszone, maar buiten de (maximale) ontheffingswaarde (gelegen op 40 m uit de buitenste spoorstaaf). Omdat niet aan de voorkeursgrenswaarde kon worden voldaan, is een Procedure Hogere Waarden gevolgd; overwogen is dat geluidsschermen e.d. onwenselijk zijn vanwege de aansluiting op het dorpse karakter, de stationsomgeving en de landschappelijke openheid. Voor het zuidelijke deel van het plan De Groenlanden is recent een bestemmingsplan vastgesteld waarin het aspect 'spoorweglawaaï' is meegenomen.

5.2.3. Bodem

Daar waar sprake is van nieuwe woningbouw dient op grond van bodemonderzoek komen vast te staan, dat er geen sprake is van risico's voor de volksgezondheid.

Voor zover het bestemmingsplan voorzien in de afronding van de woningbouw in het gebied tussen De Stuw en de Stationsstraat heeft reeds eerder bodemonderzoek plaatsgehad. Daaruit is gebleken dat de bodemsituatie vanuit oogpunt van milieuhygiëne geen probleem voor de woningopbouw oplevert.

Voor eventuele nieuw te ontwikkelen inbreidingslocaties zal in het kader van de daarvoor benodigde wijzigingsprocedure(s) inzicht in de bodemsituatie moeten worden geboden. In het kader van de bouwvergunningsprocedure zal een bodemonderzoek moeten worden uitgevoerd.

5.2.4. Externe Veiligheid

Externe veiligheid gaat over het beheersen van de risico's die ontstaan voor de omgeving bij het gebruik, de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen, zoals vuurwerk, LPG en munitie. Op 27 oktober 2004 is het *Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen* (BEVI) ingegaan.

In het externe veiligheidsbeleid staat de bescherming van individuen tegen de kans op overlijden als gevolg van een ongeluk met opslag en gebruik van gevaarlijke stoffen centraal. Daarbij wordt het Plaatsgebonden risico (PR) en het Groepsrisico (GR) onderscheiden. Het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (*Bevi*) heeft gevolgen voor de ruimtelijke ordening. Bij het plannen van kwetsbare objecten (zoals woonhuizen) in de omgeving van een risicovolle inrichting, moet op basis van het *Bevi* rekening worden gehouden met de mogelijke invloed van die inrichting.

Naast het *Bevi* dient vanuit oogpunt van externe veiligheid bij ruimtelijk besluiten (i.c. het bestemmingsplan) eveneens getoetst te worden aan het wettelijk kader van risicovolle transportassen.

In het kader van het vooroverleg over dit bestemmingsplan heeft de gemeente advies ingewonnen van het Steunpunt Externe Veiligheid te Groningen. Het advies van het Steunpunt van 27-09-11 is deze paragraaf verwerkt.

Ook is over dit aspect overleg gevoerd met de Regionale Brandweer. Het advies van deze instantie (28-102010) is eveneens in deze paragraaf meegenomen.

Aangaande de risicobronnen en transportroutes in/nabij het plangebied kan het volgende worden opgemerkt.

Inrichtingen:

Het plangebied ligt niet binnen de plaatsgebonden risicocontour van 10^{-6} per jaar en niet binnen het invloedsgebied van een inrichting waarop het *Besluit externe veiligheid inrichtingen* (Bevi) van toepassing is. Uit de *Risicokaart Groningen* blijken er in of nabij het dorp geen risicovolle inrichtingen te zijn.

Risicovolle transportroutes:

Het gaat hierbij om de beoordeling van het plangebied in het licht van de circulaire *Risiconormering gevaarlijke stoffen* (RNVGS), het ontwerp-*Besluit transport externe veiligheid inrichtingen* (Btev) en het provinciaal *Basisnet Groningen*. Eerstgenoemde circulaire wordt - na het definitief worden ervan - vervangen door het *Btev*.

De provinciale weg (N361) en de spoorlijn deel uit van het basisnet voor vervoer gevaarlijke stoffen. Dit is opgenomen in de *Omgevingsverordening-2011*, gebaseerd op de *Nota Veilig op de weg* (2010).

- *wegen*

Op grond van het provinciaal basisnet Groningen heeft de provincie regels opgenomen voor het vervoer van gevaarlijke stoffen, zodanig dat een relatief veilige situatie behouden blijft.

Het plangebied ligt binnen een invloedsgebied van 200 m van een transportroute voor vervoer gevaarlijke stoffen (N361).

Provinciaal Basisnet: voor de N361, zoals deze door Sauwerd voert, is vastgesteld dat binnen 30 meter (gemeten vanaf de rand van de weg) geen nieuwe objecten met minder zelfredzame personen mogen worden opgericht. Deze regeling is ook opgenomen in de provinciale *Omgevingsverordening (partiële wijziging 2011)*.

Langs de provinciale weg maakt het bestemmingsplan geen bestemmingen mogelijk, gericht op nieuwe objecten voor huisvesting van minder-zelfredzame personen. Maar ook in de bestaande situatie komen dergelijke functies in de zone niet voor.

Groepsrisico: daarnaast dienen nieuwe ontwikkelingen binnen 200 meter van de weg te worden getoetst aan het groepsrisico en dient hiervan een groepsrisico-verantwoording plaats te vinden. Binnen de genoemde zones worden met dit bestemmingsplan echter geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk gemaakt. Het Steunpunt Externe veiligheid heeft onderzocht dat binnen de onderzochte zone de zogenaamde oriënterende waarde niet wordt overschreden. Gelet op het conserverende karakter van het bestemmingsplan zal het groepsrisico niet/nauwelijks zal veranderen en dat er geen sprake is van ruimtelijke beperkingen voor het aspect 'externe veiligheid'.

- *spoorwegen*

Op grond van het provinciaal basisnet Groningen heeft de provincie regels opgenomen voor het vervoer van gevaarlijke stoffen, zodanig dat een relatief veilige situatie behouden blijft.

Provinciaal Basisnet: voor de spoorwegtrajecten Groningen-Sauwerd en vervolgens Sauwerd-Eemshaven en Sauwerd-Delfzijl is vastgesteld dat binnen 30 meter (gemeten vanaf der rand van de het spoorwegtraject) geen nieuwe objecten met minder zelfredzame personen mogen worden opgericht. Deze regeling is ook opgenomen in de provinciale Omgevingsverordening (2011). Langs de spoorweg maakt het voorliggende bestemmingsplan geen bestemmingen mogelijk, gericht op nieuwe objecten voor huisvesting van minder-zelfredzame personen. Ook in de bestaande situatie komen dergelijke functies niet voor.

Groepsrisico: daarnaast dienen nieuwe ontwikkelingen binnen 200 meter van de weg te worden getoetst aan het groepsrisico en dient hiervan een groepsrisico-verantwoording plaats te vinden. Binnen de genoemde zones worden met dit bestemmingsplan echter geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk gemaakt. Het Steunpunt Externe veiligheid heeft onderzocht dat binnen de onderzochte zone de zogenaamde oriënterende waarde niet wordt overschreden. Gelet op het conserverende karakter van het bestemmingsplan het groepsrisico niet/nauwelijks zal veranderen en dat er geen sprake is van ruimtelijke beperkingen voor het aspect 'externe veiligheid'.

Buisleidingen:

Aan de zuidzijde van het plangebied bevinden zich een viertal (hogedruk)-aardgastransportleidingen, waarop het *Besluit externe veiligheid* (Bevb) van toepassing is.

Het Steunpunt Externe Veiligheid heeft op verzoek van de gemeenten een *Kwantitatieve Risicoanalyse Bestemmingsplan Sauwerd* opgesteld (27-09-11). Daarin wordt het volgende geconcludeerd:

Plaatsgebonden risico: er is geen sprake van plaatsgebonden risicocontouren (PR 10-6).

Wat betreft het groepsrisico constateert het Steunpunt dat één of meer van de gasleidingen ten zuiden van Sauwerd gedeeltelijk over het plangebied liggen. Er is daarom sprake van een zekere mate van groepsrisico. Er kan volgens het Bevb en de Revb (Besluit en Regeling externe veiligheid buisleidingen) worden volstaan met een beperkte groepsrisicoverantwoording.

Deze richt zich op de mogelijkheden voor rampenbestrijding (bereikbaarheid en bestrijdbaarheid) en de mogelijkheid voor personen zichzelf in veiligheid te brengen (zelfredzaamheid).

Opgemerkt wordt dat het bestemmingsplan aan deze zijde de bestaande situatie vastlegt, waardoor het groepsrisico niet of nauwelijks toeneemt.

Uit een beoordeling van de bereikbaarheid constateert de Regionale Brandweer (advies 08-12-2010) dat het plangebied voldoende snel en in voldoende mate tweezijdig bereikbaar is en dat er voldoende primaire voorzieningen aanwezig zijn.

Uit een beoordeling van de zelfredzaamheid constateert de Regionale brandweer in genoemd advies dat er binnen de invloedsgebieden (van spoor en hogedrukleidingen) een tweetal bestaande kwetsbare objecten liggen. Uit een beoordeling van de ontvluchtingsmogelijkheden blijkt dat er voldoende mogelijkheden zijn om van de risicobronnen weg te vluchten.

Resumerend

In het advies van de Regionale brandweer en het daarop volgende advies van het Steunpunt Externe Veiligheid is ingegaan op toetsing aan normstelling voor externe veiligheid.

Overwegend deze adviezen, de niet significante toename van personen, het conserverende karakter van het bestemmingsplan, de planologische regeling van veiligheidszones langs het spoor en de provinciale weg én de mogelijkheden voor bestrijding en zelfredzaamheid wordt overwogen dat het bestemmingsplan op dit aspect uitvoerbaar is.

5.2.5. Luchtkwaliteit

Op 15 november 2007 is de *Wet luchtkwaliteit* in werking getreden. Deze wet vervangt het *Besluit luchtkwaliteit 2005*. De wet is enerzijds bedoeld om de negatieve effecten op de volksgezondheid aan te pakken als gevolg van te hoge niveaus van luchtverontreiniging; anderzijds heeft de wet tot doel binnen zekere randvoorwaarden mogelijkheden te creëren voor ruimtelijke ontwikkeling. De Wet Luchtkwaliteit borduurt voort op het eerdere Besluit Luchtkwaliteit.

Op grond van de wetgeving gelden grenswaarden ten aanzien van zwaveldioxide, stikstofdioxide, zwevende deeltjes, lood, koolmonoxide en benzeen. Deze geven het kwaliteitsniveau van de buitenlucht aan dat op een bepaald tijdstip bereikt moet zijn. De *Wet Luchtkwaliteit* verplicht bij het maken van ruimtelijke plannen de gevolgen voor de luchtkwaliteit mee te wegen. De *Wet luchtkwaliteit* voorziet onder meer in een gebiedgerichte aanpak van de luchtkwaliteit via het *Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit* (NSL).

De programma-aanpak zorgt voor een flexibele koppeling tussen ruimtelijke activiteiten en milieugevolgen. Luchtkwaliteitseisen vormen onder de *Wet luchtkwaliteit* geen belemmering voor ruimtelijke ontwikkeling als:

- er geen sprake is van een feitelijke of dreigende overschrijding van een grenswaarde;
- een project, dat - al dan niet per saldo - niet tot een verslechtering van de luchtkwaliteit leidt;
- een project is opgenomen in een regionaal programma van maatregelen of in het NSL;
- een project "niet in betekenende mate" bijdraagt aan de luchtverontreiniging.

Van bepaalde projecten met getalsmatige grenzen is vastgesteld dat deze “niet in betekende mate” bijdragen aan de luchtverontreiniging ⁴⁾. Een project draagt “niet in betekende mate” bij aan de luchtverontreiniging als de “3% grens” niet wordt overschreden.

Wat betreft de effecten van dit bestemmingsplan op de luchtkwaliteit kan worden opgemerkt, dat dit in termen van de regeling “niet in betekende mate” niet onevenredig bijdraagt aan een verslechtering van de luchtkwaliteitssituatie. Het gaat in hoofdzaak om een bestemmingsplan dat op de aanwezige functies is afgestemd en niet in (grotere) nieuwe ontwikkelingen voorziet die op de luchtkwaliteit van invloed zijn.

Verder is de N361 een verbinding die van invloed is op de luchtkwaliteit. Uit de MER-tracéstudie ⁵⁾ is gebleken dat de wettelijke normen niet worden overschreden.

5.2.6. Hoogspanningsleidingen

Op korte afstand van Sauwerd loopt aan de noordwestzijde een hoogspanningsleiding. Voor hoogspanningsleidingen wordt in zijn algemeenheid in bestemmingsplannen rekening gehouden met een regeling, die bebouwing onder en nabij de hoogspanningsleiding uitsluit. Daarvoor wordt veelal een zonebreedte van 50 meter aangehouden.

De hoogspanningsleiding ligt op ten minste 65 meter van het bestemmingsplan Sauwerd. Het betreft hier een (verspreide) woonbestemming. De afstand tot de meer geconcentreerde dorpsbebouwing is nog groter.

5. 3. **Ecologie**

In een bestemmingsplan moet, voor zover aan de orde, rekening worden gehouden met beleid en wetgeving op het gebied van de natuurbescherming. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen gebiedsbescherming en soortenbescherming.

Wat betreft de gebiedsbescherming gaat het om de bescherming van gebieden die zijn aangewezen als onderdeel van de ecologische hoofdstructuur (EHS) en/of om gebieden die zijn aangewezen als Natura-2000 gebied.

De soortenbescherming vindt primair plaats op grond van de *Flora- en faunawet*. Op basis van deze wet mogen beschermde dieren en planten - die in de wet zijn aangewezen - niet gedood, gevangen, verontrust, geplukt of verzameld worden en is het niet toegestaan om nesten, holen of andere vaste verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, vernielen of te verstoren. Onder voorwaarden is ontheffing van deze verbodsbepalingen mogelijk.

⁴⁾ Regeling niet in betekende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen), Ministerie VROM, 9-11-2007.

⁵⁾ Het betrof hier de studie in verband met een omlegging van de provinciale weg. Deze omlegging is recent niet meer in de provinciale plannen opgenomen.

Vanuit het oogpunt van gebiedsbescherming liggen er geen beschermde natuurgebieden noch ecologische verbindingzones in /nabij het plangebied. Het gebied rond het Reitdiep behoort tot de ecologische hoofdstructuur maar ligt op ruime afstand, westelijk van het plangebied. Het over het algemeen conserverende bestemmingsplan voorziet niet ontwikkelingen die significante invloed op het EHS-gebied hebben.

Vanuit het oogpunt van soortbescherming kan het volgende worden opgemerkt.

Het plan heeft primair betrekking op het gebied met bestaande dorpsbebouwing. In het bijzonder aan de westelijke rand ligt een aantal meer open gebieden (voormalige wierdenterreinen) die vooral een landschappelijke en cultuurhistorische betekenis hebben. Deze kunnen ook ecologisch interessant zijn. De aanwezige waarden in deze gebieden worden beschermd door een conserverende bestemming van deze agrarische gebieden. Datzelfde geldt voor de andere structurele groen- en waterelementen.

Ook voor het overige, bebouwde gebied, heeft dit bestemmingsplan een beheersmatig en conserverend karakter, gericht op de aanwezige functies. Vanuit oogpunt van ecologie is daar geen sprake van (bijzondere) waarden. Voor zover dit bestemmingsplan nieuwe ontwikkelingen mogelijk maakt, betreft dit de incidentele invulling/herstructurering binnen het bestaande bebouwingspatroon en de ontwikkelingsruimte die aanwezige functies hebben gekregen. Daarvan valt, gelet op het huidige gebruik en de ligging te midden van bestaande functies, geen significante invloed op beschermde soorten te verwachten. Geconcludeerd mag worden dat de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan op grond van de *Flora- en faunawet* niet in het geding is.

In voorkomende gevallen zal sectoraal - dus naast het bestemmingsplan - een ontheffingsprocedure op grond van de *Flora- en faunawet* worden gevolgd, terwijl voor meer algemene soorten het Rijk via een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) een algemene vrijstelling geldt. Voor deze soorten hoeft in het kader van het bestemmingsplan dus niet meer afzonderlijk een vrijstelling te worden aangevraagd.

5. 4. Cultuurhistorie en archeologie

Aangaande het aspect van cultuurhistorie wordt opgemerkt dat Sauwerd van oorsprong een wierdenederzetting is. Het karakter daarvan is eerder na afgraven van de wierde sterk veranderd. In de landschappelijke structuur is zijn de oorspronkelijke kenmerken van het middenterrein nog herkenbaar. Deze worden met het bestemmingsplan beschermd. Zie ook de beschrijving in hoofdstuk 3.2.

Ook de oorspronkelijke bebouwingsstructuur wordt met het plan beschermd. Datzelfde geldt voor de karakteristieke bebouwing langs de Stationsstraat en de Singelweg, de wegen waarlangs de eerste planmatige uitbreidingen ontstonden. Overigens is er geen sprake van een wettelijk beschermd dorpsgezicht.

Een minder of niet-zichtbaar cultuurhistorisch aspect is de mogelijke aanwezigheid van archeologisch waardevolle gebieden.

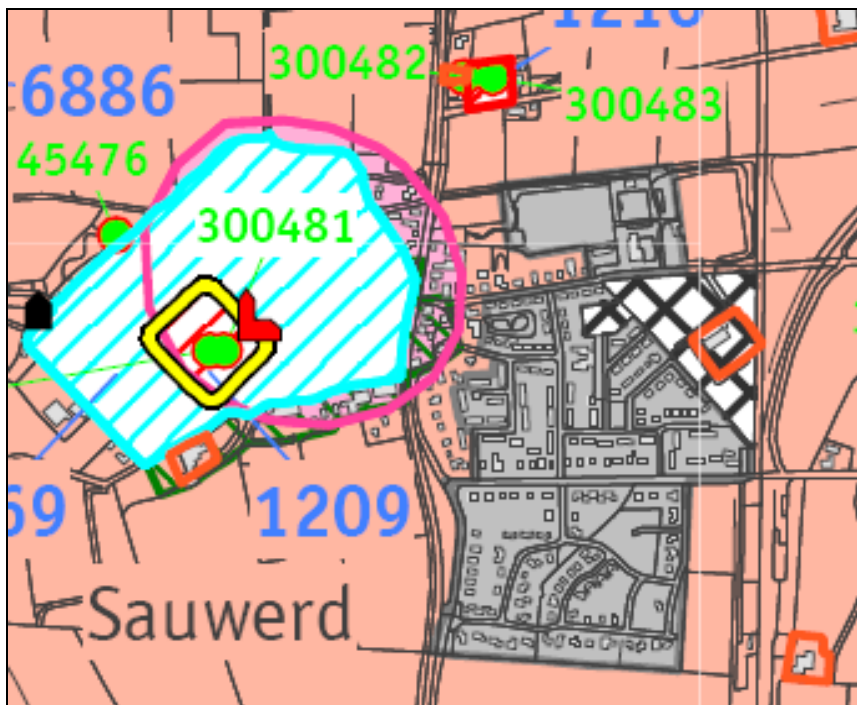
- *Beleidskader*

Als gevolg van het Europese Verdrag van Valletta (Malta) moet het archeologisch erfgoed in Europa beter beschermd worden. Dit verdrag, dat in 1992 op Malta werd ondertekend door een groot aantal EU-landen - waaronder Nederland, heeft tot doel het veiligstellen van het Europese archeologisch erfgoed.

Ter implementatie van dit verdrag is per 1 september 2007 de *Wet op de Archeologische Monumentenzorg* van kracht geworden. Een belangrijk aspect van de wettelijke regeling is dat een plan op grond van de *Wet ruimtelijke ordening* (Wro) moet zijn gebaseerd op toereikende archeologische informatie en de aanwezige waarden zo mogelijk moet veiligstellen.

- *Nota archeologiebeleid regio Noord-Groningen*

Als vervolg op de *Archeologische Monumentenkaart* en de *Indicatieve Kaart Archeologische Waarden* (AMK en IKAW, 2001) is door gemeenten in Noord-Groningen gezamenlijk archeologiebeleid ontwikkeld. Omdat toepassing van de IKAW in praktijk niet goed werkte, is de *Nota archeologiebeleid regio Noord-Groningen* (2006) opgesteld.

Figuur 12. Fragment Nota Archeologiebeleid regio Noord-Groningen

De gemeenten in de regio Noord geven in de Nota Archeologiebeleid aan:

- hun beleid te willen laten aansluiten op de nieuwe wetgeving over de archeologische monumentenzorg;
- archeologische waarden zoveel mogelijk 'in situ' te laten behouden;

- cultuurhistorie (archeologie) vroegtijdig in te brengen in de totstandkoming van ruimtelijke plannen;
- aandacht te hebben voor interactie tussen ruimtelijke ordening en het bodemarchief.

Met het vaststellen van de *Nota Archeologiebeleid* is de IKAW als toetsingskader vervallen en is, totdat per gemeente een beleidsadvieskaart is uitgewerkt, een interimbeleid ingesteld. Dit beleid houdt onder andere in dat voor ingrepen kleiner dan 100 m² in een aantal gevallen geen archeologisch onderzoek nodig is.

In 2008 is de nota aangevuld met een gedetailleerde archeologische verwachtingskaart en beleidsadvieskaart (RAAP-rapport 1732). Deze kaart wordt als archeologisch toetsingskader overgenomen in nieuwe bestemmingsplannen van de gemeente Winsum. Afhankelijk van de verwachtingswaarde van deze kaart worden beschermende archeologische regelingen opgenomen in het bestemmingsplan (in de vorm van de dubbelbestemming "Waarde - Archeologie". Zie ook hoofdstuk 6, Planbeschrijving).

6. TOELICHTING OP DE BESTEMMINGEN

6. 1. Opzet van het bestemmingsplan

In de voorgaande hoofdstukken zijn de aanwezige functies, de ontwikkelingen daarbinnen en de uitgangspunten ten aanzien daarvan aan de orde geweest. Dit beleid krijgt zijn juridische vertaling in bestemmingen. Deze regelen de gebruiks- en bebouwingsmogelijkheden. Het bestemmingsplan geeft aan voor welke doeleinden de gronden zijn bestemd.

6. 2. SVBP 2008

Het bestemmingsplan is opgezet als een digitaal raadpleegbaar plan. Deze digitale versie is bedoeld om de burger "online" informatie te verschaffen omtrent het bestemmingsplan. Bovendien is de digitale versie bedoeld voor uitwisseling van gegevens binnen de gemeente en met andere instanties. Het bestemmingsplan is naar aanleiding van de inwerkingtreding van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening op 1 juli 2008 opgesteld volgens de verplichte landelijke Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen (SVBP 2008). Deze standaard - die slechts een systematische standaardisering betreft en geen inhoudelijke standaard is - is verplicht in het nieuwe Besluit op de ruimtelijke ordening (Bro). Het SVBP voorziet in een standaardopbouw van een bestemmingsplan door onder andere:

- standaardbenamingen van een bestemming en de daarin voorkomende bepalingen (bouwregels, aanlegvergunningen e.d.);
- de alfabetische volgorde van de begripsbepalingen en bestemmingen;
- een vaste volgorde van een indeling van een bestemming;
- een aantal standaard begripsbepalingen;
- een standaard wijze van meten;
- vaste kleuren en kleurcodes van een bestemming op de kaart;
- standaardbenamingen van aanduidingen op de kaart en in de regels.

Naast het digitale plan zal een analoge (papieren) versie van het bestemmingsplan blijven bestaan. Het vaststellen van een digitale versie is per 1 januari 2010 op grond van de *Wet ruimtelijke ordening (Wro)* verplicht.

6. 3. Wet ruimtelijke ordening-2008

Daarnaast zijn, vanwege de inwerkingtreding van de Wro, een aantal essentiële onderdelen in het bestemmingsplan veranderd:

- het vervallen van de gebruiksbepaling en de strafbepaling. Deze is opgenomen in de nieuwe Wro;
- een gestandaardiseerde bepaling met betrekking tot het overgangsrecht en anti-dubbeltelbepaling. De tekst hiervan is integraal overgenomen uit het nieuwe Bro;
- het vervallen van de uitsluiting van de aanvullende werking van de Bouwverordening. Bepalingen met betrekking tot bijvoorbeeld erf- en terreinafscheidingen die vooreerst aan de Bouwverordening konden worden overgelaten, worden nu in het bestemmingsplan geregeld.

Voorts houden de planregels rekening met afstemming op de terminologie op de Wabo, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

6. 4. Toelichting op de bestemmingen

Hieronder worden de in het plan voorkomende bestemmingen toegelicht. De bestemming zijn op alfabetische volgorde in de planregels opgenomen. Na inleidende bepalingen met de gehanteerde begrippen en de wijze van meten, volgen de bestemmingen.

- Agrarisch bedrijf (artikel 3)

Aan de westzijde van het dorp komen nog enkele agrarische bedrijven voor die dienovereenkomstig zijn bestemd. Door de ligging aan de randzone van het dorp zijn de bouwblokken relatief bescheiden gehouden. Een voortzetting van het aanwezige gebruik is niettemin daarbinnen mogelijk. Daarnaast voorziet het bestemmingsplan in mogelijkheden voor functieverbreiding voor de Onstaheerd, zoals eerder in hoofdstuk 4.4.3. is toegelicht.

Voor eventuele toekomstige functieveranderingen van de agrarische bedrijven geeft het bestemmingsplan de ruimte. Wel gelden bij een nieuwe functie randvoorwaarden vanuit milieu, verkeer en planologie, waarbij tevens rekening dient te worden gehouden met de provinciale *Omgevingsverordening*. In een bijlage bij de planregels zijn bepalingen opgenomen voor vrijkomende boerderijen in de vorm van een bestemming "Wonen - Voormalige boerderijen".

- Agrarisch - Cultuurgrond (artikel 4)

Binnen het plangebied liggen op enkele plaatsen agrarische cultuurgronden. Deze zijn veelal gelegen aan de rand van het dorpsgebied, in het bijzonder aan de west- en noordzijde van Sauwerd. Deze cultuurgronden, met een agrarisch functie, zijn overeenkomstig hun huidige gebruik bestemd. Dat gebruik kan binnen de bestemming worden voortgezet. Het behoud van de kenmerkende openheid is met deze bestemming geregeld. Binnen de bestemming wordt geen bebouwing mogelijk gemaakt. Een uitzondering geldt een aanwezige agrarische opslagschuur aan de Laanweg die specifiek is aangeduid.

Voor de rest worden gronden met een agrarische functie rond het dorp in het bestemmingsplan voor het buitengebied geregeld, een plan dat vanuit het landelijk gebied direct aansluit op dit plangebied. Het bestemmingsplan Buitengebied verkeert momenteel in voorbereiding.

- Agrarisch met waarden / Agrarische functie met landschappelijke waarden (artikel 5)

Aan de westzijde van het dorp ligt een gebied met een bescheiden agrarische functie, waar tevens sprake is van landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Het betreft onder meer het gebied van de voormalige borg Onstaborg. Ook enkele aangrenzende gronden vallen onder deze bestemming. Met de voornoemde bestemming biedt het bestemmingsplan (naast een agrarisch gebruik) de ruimte voor behoud van de bestaande kernmerken (zoals de openheid van het gebied) en voor verbeteringsmaatregelen, die de cultuurhistorie van het gebied meer zichtbaar willen maken.

- *Bedrijf (artikel 6)*

Op enkele plaatsen binnen het plangebied komt de bestemming "Bedrijf" voor. Deze regelt over het algemeen kleinschalige (nijverheids- en verzorgende) bedrijven die zich binnen het dorp hebben ontwikkeld. Binnen deze bestemming wordt de aard van de bedrijven vastgelegd. Bij de meeste van de bedrijven liggen ook woningen in de buurt en een negatieve beïnvloeding van de woonfunctie moet worden voorkomen.

Daarom wordt uitgegaan van een basisregeling waarbij bedrijven uit de milieucategorieën 1 en 2 zijn toegestaan, terwijl bedrijven uit een hogere milieucategorie specifiek zijn aangeduid. Een bijbehorende dienst- of bedrijfs-woning is mogelijk, tenzij deze al binnen een (aangrenzende) woonbestemming valt.

- *Detailhandel (artikel 7)*

De winkels in het plangebied vallen onder de bestemming "Detailhandel".

Gelet op de specifieke aard, zijn voor enkele specifieke activiteiten aanduidingen gebruikt. Dat geldt voor de supermarkt en de verkoop van de meer volumineuze producten. Een bijbehorende woning is in alle gevallen mogelijk. De bestemming is ruimtelijk op de aanwezige situatie afgestemd en functioneel met de nodige flexibiliteit.

- *Groen (artikel 8)*

Parkgebieden, afschermend groen, dorpsgroen en overige groenvoorzieningen zijn onder een dienovereenkomstige bestemming gebracht. De bestemming strekt tot instandhouding van het groen. Er mag niet op gebouwd worden. Wel is in voorkomende gevallen een medegebruik als speelterrein mogelijk.

- *Horeca (artikel 9)*

Het horecabedrijf in de kern van het dorp is dienovereenkomstig bestemd.

Een combinatie met een bijbehorende bedrijfswoning is mogelijk. Een uitbreiding van de horecavoorzieningen wordt in dit bestemmingsplan niet voorzien.

- *Maatschappelijk 1 en 2 (artikelen 10 en 11)*

Gebouwen met een maatschappelijke functie, zoals de kerken, het dorps-huis de basisschool en de peuterspeelzaal zijn in een tweetal groepen onder de bestemming "Maatschappelijk" gebracht. De bestemming "Maatschappelijk - 1" heeft betrekking op voorzieningen die de woonomgeving relatief weinig beïnvloeden, de bestemming "Maatschappelijk - 2" op functies die meer invloed op de woonomgeving kunnen hebben, zoals het dorps-huis. De regeling is primair afgestemd op de aanwezige bebouwing en het aanwezige gebruik. Voor zover ruimtelijk passend, kan binnen het bouwvlak uitbreiding of verbouw plaatsvinden.

- *Maatschappelijk - Begraafplaats (artikel 12)*

De aanwezige begraafplaats aan de noordwestzijde van het dorp is dienovereenkomstig bestemd.

- *Recreatie - Volkstuin (artikel 13)*

Een kleinschalig volkstuincomplex in het westelijke dorpsgedeelte is dienovereenkomstig bestemd. Bebouwing wordt hier niet voorzien.

- *Sport (artikel 14)*

Het bestaande sportcomplex aan de noordzijde van het dorp (sportveld, tennisbaan, jeu de boules baan, ijsbaan) is met bijbehorende voorzieningen onder de bestemming "Sport" gebracht. De aanwezige bebouwing is door middel van bouwvlakken op de plankaart aangegeven.

- *Tuin (artikel 15)*

Om het onbebouwde karakter van voor- en bepalende zijtuinen te beschermen, is daarvoor de afzonderlijke bestemming "Tuin" opgenomen. Dit dient zowel het ruimtelijk beeld als het belang van omwonenden. Bebouwing is binnen deze bestemming niet toegestaan. Dat sluit trouwens aan op de gegroeide praktijk.

Ter wille van een zekere flexibiliteit mag een woonhuis binnen de bestemming overigens wel met een erker uitgebouwd worden. De erf- en terreinafscheidingen zijn hier lager dan achter de woning: maximaal 1,00 m voor de naar de weg gekeerde gevel(s) van een hoofdgebouw.

De erf- en terreinafscheidingen achter woningen worden binnen de woonbestemmingen geregeld.

- *Verkeer en Verkeer - Verblijf (artikel 16 en 18)*

De infrastructurele voorzieningen zijn in een tweetal bestemmingen ondergebracht. Binnen de bestemming "Verkeer" staat de verkeersfunctie voorop. Het betreft de Provinciale weg als een weg met een functie voor het doorgaande verkeer. Voor bebouwing in de vorm van wachthuisjes (abri's) e.d. is geen specifieke regeling getroffen. Deze kunnen in het algemeen op grond van de Woningwet en het daarop gebaseerde *Besluit vergunningsvrije en licht-bouwvergunningsplichtige bouwwerken* (BBLB) zonder bouwvergunning worden gerealiseerd.

De voor "Verkeer - Verblijf" aangewezen gronden betreffen met name de openbare straten in het plangebied, met in hoofdzaak een functie voor bestemmingsverkeer. Ook klein buurtgroen (bermen) en parkeervoorzieningen vallen onder deze bestemming, evenals de bijbehorende bouwwerken. Openbare paden die deel uitmaken van de woonomgeving en in feite alleen bedoeld zijn voor het gebruik van direct aanwonenden, zijn binnen de woonbestemming meegenomen. Het spreekt voor zich dat deze paden niet bebouwd mogen worden en toegankelijk blijven.

- *Verkeer- Railverkeer (artikel 17)*

De bestemming "Verkeer – Railverkeer" heeft betrekking op de spoorlijn en het stationsgebied van Sauwerd. De bijbehorende bebouwing is op de plankaart aangeduid en daarmee specifiek geregeld.

- *Water (artikel 19)*

Een aantal bepalende waterlopen en waterpartijen met een waterhuishoudkundige en in een aantal gevallen ook een ruimtelijke functie is onder de bestemming "Water" geregeld.

Daarnaast regelt de bestemming de cultuurhistorisch waardevolle waterstructuur aan de westzijde van het dorp.

- *Water - Haven (artikel 20)*

Deze bestemming geeft de planologische regeling voor een kleine havenaccommodatie aan de westzijde van Sauwerd. De planregels houden rekening met aanleg- c.q. liggelegenheid, alsmede oevers en bijbehorende waterhuishoudkundige voorzieningen.

- *Wonen - 1 - (artikel 21)*

- *Wonen - 2 - (artikel 22)*

Het wonen is de functie die het meest in het plangebied voorkomt. De bestemmingsregeling is afgestemd op het aanwezige onderscheid in hoofdvorm: woningen in één bouwlaag dan wel in twee bouwlagen met een kap. Met de bestemming gaat het in hoofdzaak om bestaande woningen.

De plankaart geeft bouwvlakken aan, die zijn afgestemd op de aanwezige situatie, maar met zekere ontwikkelingsmogelijkheden binnen de daarvoor aangegeven ruimte op de plankaart. Voor aan- en uitbouwen, alsmede voor bijgebouwen (welke ook buiten het bouwvlak aanwezig mogen zijn) geldt een maximale oppervlaktemaat van 50 m².

Verder is binnen de woonbestemmingen de uitoefening van een aan-huisverbonden beroep mogelijk. Er is aangesloten bij de reguliere gemeentelijke regeling (recent opgenomen in de bestemmingsplannen Baflo-Rasquert en Winsum-dorp).

Aan de zuidzijde van het dorp (buiten het plangebied) ligt een viertal aardgastransportleidingen. Voor deze buisleidingen geldt in elk geval een beheerszone, een zone op en direct ter weerszijden van de leiding waarop niet gebouwd mag worden en evenmin andere activiteiten mogen plaatsvinden die schade aan de leiding kunnen betekenen. De leidingen zelf vallen buiten het bestemmingsplangebied. Daarnaast is sprake van aandachtzones vanuit oogpunt van externe veiligheid, zones die deels in het plangebied doorlopen. In aansluiting op het vigerende beleid betekent dit een zekere beperking op het bouwen van bijgebouwen op het zuidelijk deel van de percelen.

- *Wonen - Voormalige boerderijen (artikel 23)*

Deze bestemming heeft betrekking op een woonboerderij aan de oostzijde van het plangebied. Thans heeft dit pand een woonfunctie en het bestemmingsplan bestendigt deze situatie. De bestemmingsregeling is afgestemd op de aanwezige situering en hoofdvorm, die gezamenlijk een zekere cultuurhistorische waarde vertegenwoordigen.

- *Waarde - Archeologie (artikelen 24 t/m 27)*

Aan de west- en noordwestzijde van het plangebied, alsmede rond het borgterrein nabij het spoor, liggen gebieden met een hoge archeologische waarde. Binnen de dubbelbestemmingen "Waarde - Archeologie" (1 t/m 4) is daarom, aansluitend op wat al door de basisbestemmingen is geregeld, rekening gehouden met de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van de betreffende gebieden, zoals die bijvoorbeeld tot uiting komen in de wierdenstructuur. De bescherming van de cultuurhistorische waarden is geregeld door middel van een dienovereenkomstige bestemming met een aanlegvergunningstelsel. Eerder in deze toelichting is ingegaan op voor de regio Noord-Groningen opgestelde Archeologische Advieskaart. Daarin zijn de terreinen van monumentale of hoge archeologische waarde onderverdeeld, wat in dit bestemmingsplan is vertaald in respectievelijk de bestemmingen 'Waarde - Archeologie 1, 2, 3 en 4'.

De bestemming 'Waarde - Archeologie 1' is gelegd op de archeologische monumenten. De bescherming vindt plaats op grond van de monumentenwet. Het bestemmingsplan bevat hiervoor slechts een beperkte (afstemmings)regeling, waarbij verwezen wordt naar een noodzakelijke vergunning van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Binnen de overige bestemmingen ('Waarde Archeologie 2, 3 en 4') is - aansluitend op wat in de basisbestemmingen is geregeld - rekening gehouden met de archeologische waarden van de betreffende gebieden. De bescherming van deze waarden is geregeld door middel van bouwregels en een aanlegvergunningstelsel. De bouwregels lopen op naar mate de waarden hoger zijn.

Voor gebieden die alleen een verwachtingswaarde kennen, wordt door het opnemen van een aanlegvergunningstelsel geregeld, dat er (geen toetsbare) activiteiten in het gebied plaatsvinden die onevenredige afbreuk (kunnen) doen aan de archeologische waarden die zich (mogelijk) in de bodem bevinden. In het aanlegvergunningstelsel is de bodemingreep gekoppeld aan een diepte van meer dan 0,45 m bij een oppervlakte tot 100 m² respectievelijk 200 m² in de bestemmingen "Waarde - Archeologie 3" en "Waarde - Archeologie 4". Indien archeologische waarden worden aangetroffen, zal een erkend archeoloog worden geraadpleegd. De uitkomsten van het archeologisch onderzoek kunnen leiden tot aanvullende bepalingen in de bouwvergunning.

- *Waarde - Wierde (artikel 28)*

Afgeleid van de provinciale Omgevingsverordening is de dubbelbestemming Waarde-Wierde. Deze legt een planologische bescherming op de karakteristiek van de wierde, gevormd door hete oorspronkelijke Onstaborgterrein. Overigens dient deze bestemming in aanvulling op de (agrarische) basisbestemming te worden gezien.

- *Waarde - Wierde invloedszone (artikel 29)*

De provincie onderscheidt in de Omgevingsverordening voorts een invloedszone rond het eigenlijke wierdenterrein die in het bestemmingsplan onder een dienovereenkomstige dubbelbestemming is gebracht. Behoud van de kenmerkende openheid is onderdeel van de regeling.

7. UITVOERBAARHEID

7. 1. Maatschappelijke uitvoerbaarheid

Aangaande de maatschappelijke uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan kan opgemerkt worden dat het plan merendeels betrekking heeft op een regeling die is afgestemd op het bestaand gebruik. Wel is de regeling zoals uit het vorige hoofdstuk blijkt, vernieuwd. Beoogd wordt om daarmee de praktische toepasbaarheid te vergroten.

Verder zijn de resultaten van de enkele jaren geleden gemaakte *Dorpsvisie Sauwerd, Klein en Groot Wetsinge* bij het bestemmingsplan betrokken. Niet in alles is deze dorpsvisie overgenomen, maar dan bevat deze toelichting daarvoor een motivatie. In dat verband is bij de start van het bestemmingsplan informatie over de ruimtelijk-functionele structuur van het dorp van vertegenwoordigers van Dorpsbelangen Sauwerd benut.

Over het voorontwerp van dit bestemmingsplan zijn de gebruikelijke inspraak- en overlegmogelijkheden geboden. In hoofdstuk 8 van deze plan-toelichting wordt daarvan verslag gedaan.

7. 2. Economische uitvoerbaarheid

Het weergeven van de economische uitvoerbaarheid door middel van een cijfermatige opzet is voor dit bestemmingsplan als geheel niet te geven. Het onderhavige plan is immers in eerste instantie een actualisering van bestaande regelgeving en daarmee in hoofdzaak een beheersplan, met een aanvulling op c.q. verbetering van een bestaand beoordelings- en toetsingskader voor verdere ontwikkeling in het plangebied. Bovendien geldt dat de ontwikkelingen die zich in het plangebied nog zullen voordoen voor het merendeel particuliere initiatieven betreffen, welke voor rekening van de initiatiefnemers komen.

7. 3. Grondexploitatie

De *Grondexploitatiewet* (onderdeel van de *Wet ruimtelijke ordening*) stelt een gegarandeerd kostenverhaal verplicht bij het opstellen van bestemmingsplannen waarin bepaalde bouwplannen mogelijk worden gemaakt. Een exploitatieplan is verplicht, tenzij het verhalen van kosten reeds anderszins is verzekerd, het bepalen van een tijdvak of fasering niet noodzakelijk is en het stellen van eisen en regels omtrent werken en werkzaamheden in het exploitatiegebied niet noodzakelijk is. In dat geval dient de gemeenteraad tegelijk met vaststelling van het bestemmingsplan expliciet en gemotiveerd te besluiten om géén exploitatieplan vast te stellen.

In de situatie van dit plangebied - de dorpskom Sauwerd - wordt afgezien van het vaststellen van een exploitatieplan. Het gaat hierbij primair om een conserverend bestemmingsplan in een gebied met bestaande functies.

Incidenteel biedt het plan ruimte voor enkele nieuwe ontwikkelingen, maar deze zijn gebonden aan toepassing van een afzonderlijke wijzigingsbevoegdheid. In het kader van de hiervoor benodigde procedure zal de grondexploitatie van de concrete plansituatie aan de orde komen.

8. INSPRAAK EN OVERLEG

Dit hoofdstuk behandelt de ingekomen inspraak- en overlegreacties op het voorontwerpbestemmingsplan Winsum - Sauwerd. Hieronder wordt eerst ingegaan op de inspraakreacties en daarna op de reacties van de overleginstanties.

8. 1. Inspraak

Over het voorontwerp bestemmingsplan Winsum - Sauwerd is in de periode van 8 september t/m 20 oktober 2010 gelegenheid geboden om inspraakreacties op het voorontwerp in te dienen. Gedurende deze periode hebben een zestal personen een inspraakreactie ingediend.

Op 9 september 2010 is een informatieavond over het plan in dorpshuis Ubbegaheem gehouden. Ook tijdens deze avond zijn diverse zaken naar voren gebracht.

Op grond van de *Wet bescherming persoonsgegevens* is het niet toegestaan om persoonsgegevens (zogenaamde NAW-gegevens: naam, adres en woonplaats) van natuurlijke personen te verwerken zonder bijvoorbeeld een wettelijke grondslag, dringende noodzaak of toestemming van de betreffende personen. In voorliggend bestemmingsplan wordt hieraan voldaan door de indieners van de inspraakreacties niet bij name te noemen. Ook worden de inspraakreacties zelf niet aan dit bestemmingsplan gehecht.

Hieronder volgt de behandeling van de inspraakreacties en wordt een reactie gegeven op twee onderwerpen die op de inspraakavond aan de orde zijn gekomen; voor het overige komen de besproken onderwerpen van de avond in de inspraakreacties terug en worden ze verderop in deze paragraaf van een reactie voorzien.

Waarom is het plan "Groenlanden 2" buiten dit bestemmingsplan gehouden?

Reactie gemeente:

Vanwege de plansystematiek (dus vanuit praktische overwegingen) is dat dat zo gedaan. Het bestemmingsplan Sauwerd is conserverend van aard en komt voort uit wettelijke verplichting om voor alle gronden in gemeente actueel bestemmingsplan te hebben. Voor "Groenlanden 2" is een actueel bestemmingsplan beschikbaar, maar dat is globaler van systematiek dan het bestemmingsplan Sauwerd.

Die globale opzet is gewenst om nog enige ruimte te hebben voor de toekomstige invulling. De woningen in dit gebied worden de komende jaren gerealiseerd en zullen in een volgende actualisatieronde wel in het bestemmingsplan voor het dorp worden opgenomen.

Arwerderpad: Waarom sluit het Arwerderpad nog steeds niet aan op de Oosterstraat?

Reactie gemeente:

Dit heeft te maken met de eigendomssituatie: het perceel van de gemeente is te smal om de aansluiting met de Oosterstraat te maken. Er zal gebruik moeten worden gemaakt van ruimte op het naastgelegen perceel. De gemeente is hierover met de eigenaar in onderhandeling. Voor het bestemmingsplan heeft dit geen consequenties.

Inspreker 1**Inspraakreactie: Provinciale weg 7**

In het renvooi bij de plankaart wordt het bouwbedrijf een schildersbedrijf genoemd. Daarnaast is buitenopslag binnen bedrijfsbestemming niet toegestaan, terwijl het terrein daar wel voor gebruikt wordt.

Reactie gemeente

De verklaring van de aanduidingen 'schildersbedrijf' en 'bouw- en aannemersbedrijf' op het renvooi waren in het voorontwerp omgedraaid. Deze fout is inmiddels verbeterd. Verder wordt binnen de bedrijfsbestemming ook opslag ten dienste van het bedrijf toegestaan. Opslag dient zoveel mogelijk achter de bebouwing/uit het zicht te worden gerealiseerd.

Inspraakreactie: Oude Winsumerstraatweg 2A

Het pand aan de Oude Winsumerstraatweg is opgedeeld: op nummer 2A bevindt zich een dienstverlenend bedrijf (bepinten van canvasdoeken). Het pand heeft echter een woonbestemming.

Reactie gemeente:

Het dienstverlenende bedrijf past (qua aard en omvang van de daadwerkelijke bedrijfsactiviteiten) in de woonomgeving en is bestemd als "Bedrijf".

Inspreker 2**Inspraakreactie: Burchtweg 2**

Een deel van het perceel (garage) is onder de bestemming "Maatschappelijk 2" (het naastgelegen dorpshuis) gebracht. Kan dit niet onder de bestemming "Detailhandel" vallen? Hetzelfde geldt voor de toegangen en groenstroken naar/langs het perceel. De carport aan de noordzijde van het gebouw staat niet op de tekening.

Het perceel kent een brede bestemming. Is daarbij een expositieruimte of atelier ook mogelijk? Daarnaast is er - met het oog op het verplaatsen van het tracé van de N361 - interesse om het pand te gebruiken voor dagopvang voor ouderen of een kinderdagverblijf.

Reactie gemeente:

De garage staat ten dienste van het pand Burchtweg 2 en is nu onder dezelfde bestemming ("Detailhandel") gebracht. Het bouwvlak is aangepast zodat de carport er binnenvalt. De stroken langs het perceel blijven bestemd als 'Verkeer-Verblijf' omdat dit de belangrijkste functie van het perceel is (parkeren).

Het pand/locatie is geschikt voor expositieruimte/atelier. Gelet hierop zijn de bestemmingmogelijkheden verruimd (met als extra aanduiding: 'cultuur en ontspanning').

Inspraakreactie: N361

Wanneer de N361 verplaatst zou worden, ontstaat er meer ruimte voor geluidsgevoelige functies als kinderdagopvang en/of opvang voor ouderen.

Reactie gemeente:

Inmiddels is uit de besluitvorming van de provincie gebleken, dat er geen rekening meer moet worden gehouden met een verlegging van de N361 om het dorp. Met de provincie wordt nog besproken in hoeverre dit besluit betekent of er nog maatregelen aan bestaande tracés worden genomen.

Voor de realisering van geluidgevoelige functie in de zone langs de provinciale weg moet dus de huidige situatie als maatgevend worden beschouwd. Gelet hierop is het projecteren van nieuwe maatschappelijke functies niet meer aan de orde, tenzij aan de bepalingen van de Wet geluidhinder kan worden voldaan.

Inspreker 3

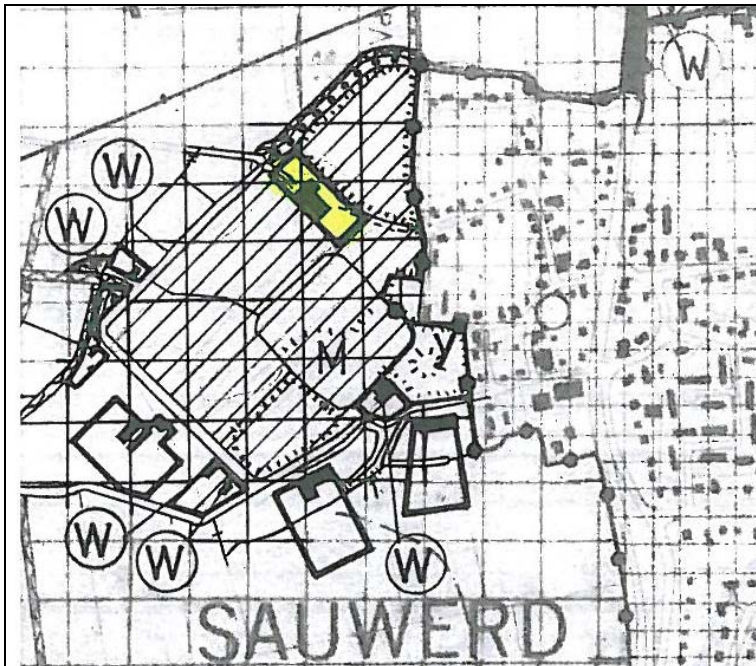
Inspraakreactie: Singelweg 20

Het agrarisch bedrijf zou geen bouwblok toegewezen hebben gekregen nu het in het bestemmingsplan voor de bebouwde kom van Sauwerd valt. Een bouwblok is, met het oog op schaalvergroting binnen de melkveehouderij, nodig om ook in de toekomst een levensvatbaar bedrijf te behouden en te ontwikkelen.

Reactie gemeente:

De gemeente is van oordeel dat de Singelweg functioneel gezien een eenheid vormt met het dorp Sauwerd. Daarom is besloten dit gebied bij het bestemmingsplan Sauwerd te voegen. Een agrarisch bedrijf aan de rand van een dorp heeft in principe dezelfde (bouw)mogelijkheden als agrarische bedrijven in het buitengebied, al zal in een dorpsrand over het algemeen meer rekening gehouden moeten worden met nabijgelegen andere functies, zoals wonen. In deze situatie - namelijk de westelijke dorpsrand van Sauwerd - is er ook sprake van archeologische en landschappelijke waarden in een open gebied en een kwetsbare zone rond de wierde. Hierdoor zijn de mogelijkheden in deze situatie beperkter dan in het pure buitengebied. Overigens is nagegaan of met maatwerk zekere ontwikkelingsmogelijkheden kan worden geboden. Gelet op de situatie ter plaatse is het bouwvlak van zowel het oorspronkelijke hoofdgebouw, als dat aan de westzijde van de Singelweg enigszins verruimd. Daarbij is tevens rekening gehouden met de eerdere planologische rechten (zie ook figuur 14) en het feitelijk aanwezige grondgebruik. Per saldo ontstaat hiermee een agrarisch perceel (bebouwde en onbebouwde ruimte) van circa 6500 m², wat in de gegeven situatie als aanvaardbaar kan worden beschouwd. Dat deze omvang iets lager ligt dan die in het pure buitengebied, is verklaarbaar, gelet op de ligging in de dorpsrand.

Een dergelijke nuancering is niet nieuw; ook in andere situaties, zoals in de dorpsrand van Tinallinge, zijn de agrarische bedrijven op grond van de bestaande situatie bestemd in plaats van dat er een standaard bouwblok van een hectare is getekend.

Figuur 13. Fragment vigerende bestemmingsplan Sauwerd.

Bij vaststelling van het bestemmingsplan (06-03-2012) is op dit punt de planologisch gewenste ontwikkeling geregeld.

Inspreker 4

Inspraakreactie: Singelweg 20

Gezien het conserverende karakter van het bestemmingsplan, lijkt het onlogisch het gebied rond de Singelweg nu bij het bestemmingsplan voor het dorp te voegen. Dit maakt het ook voor agrarische ondernemers lastiger. Het argument dat er sprake zou zijn van lintbebouwing is niet geloofwaardig. Het gebied zou bij het buitengebied moeten blijven.

Reactie gemeente:

De gemeente is van oordeel dat de Singelweg functioneel gezien een eenheid vormt met het dorp Sauwerd. Met de term lintbebouwing wordt inderdaad bedoeld op een rij afwisselende woon- en agrarische bebouwing, waar aan de Singelweg sprake van is, zij het op (zeer) kleine schaal. Vanwege de functionele eenheid is besloten dit gebied bij het bestemmingsplan Sauwerd te voegen. Bovendien kent het gebied hoge archeologische en cultuurhistorische waarden, waardoor een conserverende regeling op deze plek juist goed past en als een verantwoorde keuze wordt gezien.

Net als bij de vorige inspreker aangegeven, heeft een agrarisch bedrijf aan de rand van een dorp in principe dezelfde (bouw)mogelijkheden als agrarische bedrijven in het buitengebied, al zal in een dorpsrand over het algemeen meer rekening gehouden moeten worden met nabijgelegen andere functies, zoals wonen.

Bovendien is in de situatie van de westelijke dorpsrand van Sauwerd ook sprake is van archeologische en landschappelijke waarden (een open gebied en een kwetsbare zone rond de wierde).

Inspraakreactie: Stationsgebied Sauwerd

Als het woord 'conserverend' inhoudt dat de bestaande situatie wordt vastgelegd, dan zouden ook de groenstroken ten zuiden van het station als zodanig moeten worden aangemerkt. Het voormalige stationsgebouw wordt als woning gebruikt en kan ook als zodanig bestemd worden. Misschien kan de gemeente overwegen de woning enige bescherming te verlenen als historisch object. Verder wordt gevraagd waarom het (voormalige) overslagterrein maar voor de helft in het bestemmingsplan is opgenomen. Daarnaast is de functie van dit terrein onduidelijk en oogt het rommelig.

Tot slot wordt aandacht gevraagd voor het parkeerprobleem bij het station. Het aantal parkeervakken is te gering. Hoewel het gemeentelijk beleid erop is gericht dat er op eigen erf geparkeerd moet worden, is dit bij een aantal woningen aan de Stationsstraat niet mogelijk.

De parkeervakken die voor deze woningen zijn aangelegd, worden echter vaak gebruikt door reizigers. Gevraagd wordt het aantal parkeervakken bij het station uit te breiden, de genoemde parkeervakken aan de Stationsstraat aan te wijzen voor gebruik door aanwonenden en wellicht een verbod voor langparkeren in te stellen.

Reactie gemeentebestuur:

Binnen de bestemming "Verkeer - Verblijf" vallen ook groenvoorzieningen. Desalniettemin zijn de aanwezige groenstroken, ook ter wille van de duidelijkheid strook als "Groen" bestemd. Het stationsgebouw, in gebruik als woning, valt onder het overgangsrecht. De gemeente Winsum kent geen gemeentelijke monumenten, in het bestemmingsplan is hiervoor geen specifieke regeling opgenomen. Wel is de bestemmingsregeling van het stationsgebouw op de aanwezige situatie afgestemd.

Het voormalige overslagterrein is eigendom van Prorail en valt binnen de bestemming "Verkeer - Railverkeer". Op dit moment heeft Prorail geen functie voor het terrein.

Het parkeren op eigen erf is tegenwoordig inderdaad een gemeentelijk uitgangspunt; ten tijde van de bouw van de genoemde woningen werden deze voorwaarden minder scherp gehanteerd. Het toewijzen van de openbare parkeervakken aan de woningen is echter niet mogelijk. Bij het station is inmiddels een aantal nieuwe parkeerplaatsen aangelegd en de gemeente overweegt een regeling in te stellen die lang-parkeren in woongebieden in de directe omgeving van het stationsgebied moet voorkomen. Een dergelijke regeling staat overigens los van het bestemmingsplan.

Inspreker 5

Inspraakreactie:

Het perceel Schoolstraat 13 heeft een groenbestemming gekregen.

Deze bestemming is waarschijnlijk gekozen omdat het voorontwerpbestemmingsplan erop is gericht de bestaande situatie vast te leggen. In het verleden heeft hier een dubbel woonhuis/winkelpand gestaan (Schoolstraat 13 en 15). De vorige eigenaar heeft het perceel gekocht met de bedoeling er een nieuwe woning te bouwen.

De oude bebouwing is daarom gesloopt, met uitzondering van de berging/schuur. In 1996 heeft inspreker het perceel gekocht met als doel er in de toekomst een (mantelzorg)woning te kunnen bouwen die ook geschikt is voor senioren (de ouders).

Destijds is bij de gemeente geïnformeerd of er op het perceel gebouwd kon worden. Voor het perceel gold geen bestemmingsplan, maar er is gezegd dat toestemming voor de bouw van een woning kon worden gegeven, mits er zou worden voldaan aan de bouwverordening en er een positief welstandsadvies kon worden gegeven. In de OZB is het perceel getaxeerd als bouwkaavel. Wordt het perceel als groen bestemd, dan zal de waarde van het perceel drastisch dalen, waardoor planschade ontstaat. Zolang het perceel niet bebouwd is, wordt het gebruikt als weide voor de pony. Maar er wordt verzocht de mogelijkheid tot het bouwen van een woonhuis met het oog op de toekomst open te laten en de bestemming te heroverwegen.

Reactie gemeente:

Inspreker heeft het perceel in 1996 gekocht als 'perceel grond met berging' en het sindsdien ook als zodanig gebruikt (wei voor pony). Voor de aankoop is geïnformeerd naar de mogelijkheid om op het perceel een woning te kunnen bouwen. Bij brief van 1995 heeft de gemeente informatie verstrekt over het mogelijk toestaan van een woning. Hierin zijn de randvoorwaarden/afwegingscriteria gegeven waaraan een potentieel bouwplan destijds had moeten voldoen. Er is naar aanleiding daarvan echter nooit een bouwplan of aanvraag bouwvergunning ingediend.

Met dit bestemmingsplan wordt inderdaad de bestaande situatie vastgelegd. Omdat het perceel gebruikt wordt als weide, is gekozen voor een groenbestemming. Overigens is naar ons oordeel de WOZ-waarde goed weergegeven en geeft deze niet de waarde van een bouwkaavel aan. De WOZ-waarde wijzigt door het opnemen van een groenbestemming niet.

Inspreker 6

Inspraakreactie: Oude Winsumerstraatweg 6

In het verleden is verteld dat het mogelijk is op het perceel een (extra) bouwkaavel te realiseren. Dit is niet terug te zien in het voorontwerpbestemmingsplan.

Reactie gemeente:

Er zijn in het gemeentelijk archief geen toezeggingen of verslagen van dit verzoek bekend.

Waarschijnlijk zijn destijds de afwegingscriteria en/of randvoorwaarden voor de bouw van een woning uiteengezet, maar is er daarna geen concrete aanvraag ingediend waarop positief beslist zou zijn. Voor de eventuele bouw van een nieuwe woning moet eerst een planologische afweging worden gemaakt en er moet woningbouwcontingent beschikbaar zijn. Vervolgens beslist het college al dan niet medewerking te verlenen. Tot zover is deze aanvraag nooit uitgewerkt. De splitsing is daarom niet meegenomen in het bestemmingsplan.

Inspraakreactie: Wro-zone Winsumerstraat 2

Er wordt bezwaar gemaakt tegen het bebouwen van het perceel Oude Winsumerstraatweg 2 (wijzigingsbevoegdheid), omdat dit het woongenot zou reduceren.

Reactie gemeentebestuur:

Het opnieuw bebouwen van het perceel aan de Oude Winsumerstraatweg 2 is niet zonder meer mogelijk, maar gebonden aan toepassing van een aparte wijzigingsprocedure met een op te stellen wijzigingsplan. Het bestemmingsplan bevat een aantal criteria die gebruikt worden bij toepassing van de wijzigingsbevoegdheid. Daarin is bijvoorbeeld beschreven dat een goede stedenbouwkundige inpassing moet worden gerealiseerd. Toepassing van de wijzigingsbevoegdheid is eerst afhankelijk van een in te dienen initiatief, dat getoetst wordt aan de hiervoor genoemde criteria. Bovendien bestaan er dan mogelijkheden tot indiening van bezwaar.

Inspraakreactie: Burchtweg 20

In het verleden is vooroverleg gevoerd over de verbouw van Burchtweg 20, waarbij een veranda zou worden gebouwd op een stuk grond dat in het voorontwerpbestemmingsplan is aangeduid als Tuin (geen bouwmogelijkheid). Hier zou ook de bestemming W-1 moeten gelden.

Reactie gemeente:

Zoals onder het eerste punt vermeldt, worden alleen naar aanleiding van concrete aanvragen situaties overgenomen in het bestemmingsplan. Voor de verbouw van de woonboerderij en bouw van een veranda is inmiddels een omgevingsvergunning verleend. Het plan is op dit punt aangepast.

8. 2. Overleg

In het kader van het wettelijke verplichte overleg op grond van het *Besluit ruimtelijke ordening* is het voorontwerp toegezonden aan:

1. de VROM-Inspectie, Regio Noord te Groningen;
2. het Waterschap Noorderzijlvest te Groningen.
3. het Hoofd Afdeling Ruimtelijke Plannen van de provincie Groningen te Groningen;
4. Brandweer Regio Groningen te Groningen
5. N.V. Nederlandse Gasunie te Groningen
6. Pro Rail te Utrecht.

De ontvangen vooroverlegreacties zijn in bijlage 2 opgenomen.

Ad 1. VROM-Inspectie

De VROM-Inspectie geeft aan dat het bestemmingsplan Sauwerd de rijksdiensten, gelet op de *Realisatieparagraaf Nationaal Ruimtelijk Beleid* (RN-RB, TK 2007-2008, 31500, nr.1) geen aanleiding geeft tot het maken van opmerkingen.

Ad 2. Waterschap Noorderzijlvest

Het waterschap kan instemmen met het bestemmingsplan.

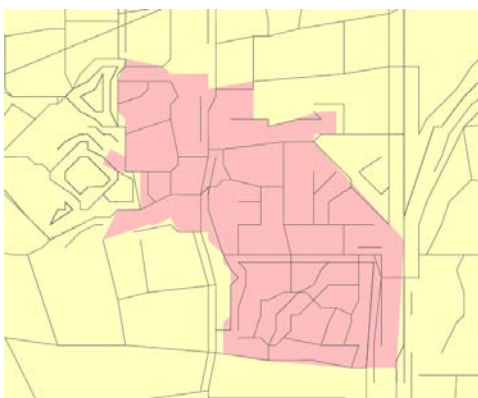
Ad 3. Provincie Groningen

Bij brief van 27 september 2010 geeft de provincie Groningen (Hoofd Afdeling Ruimtelijke Plannen) haar reactie op het voorontwerp van het bestemmingsplan Winsum - Sauwerd. De provincie brengt de volgende zaken naar voren.

Opmerking provincie:

‘Grootschalig open landschap’, ‘zones rond wierden en wierdendorpen’ en ‘landschap met herkenbare (blok)verkaveling’.

Het terrein van de Onstaborg en de omringende agrarische gronden zijn door de provincie aangewezen als ‘buitengebied’ (op grond van het Besluit “begrenzing buitengebied”). Dit blijkt ook uit het in figuur 15.

Figuur 14. Fragment begrenzingenbesluit Buitengebied (2010)

Op kaart 6a in bijlage 12 bij de *Omgevingsverordening* zijn de te beschermen landschappelijke waarden vastgelegd. Het gaat hier om de waarden ‘grootschalig open landschap’, ‘zones rond wierden en wierdendorpen’ en ‘landschap met herkenbare (blok)verkaveling’. De provincie merkt op dat in het bestemmingsplan geen specifieke regels zijn opgenomen om deze waarden te beschermen. De provincie verzoekt het bestemmingsplan op dit punt aan te passen.

Reactie gemeente:

Het bestemmingsplan is conserverend van aard en biedt in principe geen nieuwe bouw mogelijkheden. Het plan biedt wel enkele ontwikkelingsmogelijkheden, die zijn afgestemd op de aanwezige functies. Voor de Onstaheerd is, behalve ruimte voor functieverbreding, nog voorzien in de bouw van een extra dienstwoning. Daarbij is terdege gekeken naar een zo goed mogelijke landschappelijke en functionele inpassing.

Los van het overwegend conserverende karakter van dit bestemmingsplan kent het gebied een hoge archeologische waarde, wat de bouw mogelijkheden verder beperkt. Desalniettemin zijn de regels van de bestemmingen "Agrarisch - Cultuurgrond" en "Agrarische functie met landschappelijke waarden" op dit punt aangevuld. Ook is in de toelichting aangevuld.

Ook zijn in de lijn van de provinciale Omgevingsverordening dubbelbestemmingen "Waarde - Wierde" en "Waarde - Wierde invloedzone" opgenomen. Deze beogen het specifieke landschapsbeeld te beschermen.

Opmerking provincie:

Aangaande het gezamenlijk oppervlak voor woningen, bijgebouwen, aan- en bijbouwen schrijft de provinciale omgevingsverordening voor, dat in het buitengebied maximaal 300 m² mag bedragen. Het bestemmingsplan kent deze beperking niet. De provincie verzoekt het bestemmingsplan op dit punt aan te passen.

Reactie gemeente:

Het gaat in dit bestemmingsplan om vijf woningen die op grond van de provinciale begrenzing in het als buitengebied aangegeven gebied liggen. Het bestaande hoofdgebouw van deze woningen is vastgelegd met een bouwvlak van 100 à 150 m² groot. Er is (met een binnenplanse afwijkmogelijkheid) maximaal 100 m² aan bijgebouwen toegestaan. Binnen de conserverende bestemmingsplanregels is het niet mogelijk om op de betreffende percelen meer dan 300 m² aan woonbebouwing op te richten. Daarmee is ons inziens de bouw mogelijkheid voor wonen in het buitengebied voldoende beperkt. Er is geen aparte regeling ten aanzien van dit punt opgenomen.

Opmerking provincie:

Wat hergebruik vrijkomende panden betreft, biedt het bestemmingsplan de mogelijkheid om voormalige agrarische gebouwen te wijzigen naar 'wonen' en/of 'bedrijf'. De provincie stelt regels aan het hergebruik van vrijgekomen gebouwen in het buitengebied (zoals het beperken van de functie wonen tot het hoofdgebouw en het vasthouden aan de bestaande maatvoering). Het bestemmingsplan legt deze regels uit de verordening onvoldoende vast. De provincie verzoekt het bestemmingsplan op dit punt aan te passen en vast te leggen dat bij wijziging van gebruik de bestaande maatvoering van de gebouwen gehandhaafd blijft. Daarnaast dient sloop van eventuele monumentale panden te worden voorkómen en moet de opslag van materialen of goederen op het erf anders dan ter verwezenlijking van de bestemming worden uitgesloten.

Reactie gemeente:

De regeling is al zoveel mogelijk afgestemd op het weren van ongewenste situaties na het vrijkomen van agrarische bedrijven. Aan de wijzigingsvoorwaarden is toegevoegd dat nieuwe functies binnen bestaande (hoofd)gebouw moeten worden gerealiseerd en dat de bestaande maatvoering gehandhaafd moet blijven.

Opmerking provincie: woningbouw en nieuwbouwruijnte

In het bestemmingsplan zijn wijzigingsbevoegdheden opgenomen die een nieuwe woonfunctie toestaan, bijvoorbeeld in een vrijkomend agrarisch bedrijf. Het plan geeft, mede vanwege niet-eenduidige begripsomschrijvingen, onvoldoende duidelijkheid over het maximale aantal te bouwen woningen. Volgens artikel 4.7. van de provinciale verordening zijn in regionaal verband afspraken gemaakt over het maximaal aantal te bouwen woningen per gemeente. Nieuwe woningen die met dit bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt, moeten passen in deze nieuwbouwruijnte.

Reactie gemeente:

In algemene zin houdt de gemeente Winsum rekening met voldoende afstemming op de nieuwbouwruijnte. Wat de specifieke opmerking: na de brief van de provincie van september 2011 is de verordening op onderdelen gewijzigd bij besluit van 2 februari 2011. Daarin geeft de provincie aan, dat wijzigingsbevoegdheden als zodanig niet meer tot de bestaande bouwcapaciteit hoeven te worden meegerekend. Pas bij het toepassen van de wijzigingsbevoegdheid zal in de actuele situatie gelet worden op de afstemming op de dan beschikbare nieuwbouwruijnte.

Bij het eventueel toepassen van de wijzigingsbevoegdheid zal in de actuele situatie gelet worden op de afstemming op de dan beschikbare nieuwbouwruijnte.

Opmerking provincie:

In de toelichting is een paragraaf 'externe veiligheid' opgenomen. Deze paragraaf is echter op een aantal onderdelen verouderd. Er moet rekening worden gehouden met het inmiddels in werking getreden Provinciale Basisnet. Op basis daarvan moet alsnog een verantwoording van het groepsrisico vanwege het spoor en de provinciale weg worden opgenomen. Ook wordt verzocht het advies van de regionale brandweer toe te voegen.

Reactie gemeente:

De plantoelichting is geactualiseerd. Over het aspect "externe veiligheid" is verder advies ingewonnen van het Steunpunt Externe veiligheid van de provincie Groningen en overleg gevoerd met de Regionale brandweer.

Aanvullende overlegreactie Provincie over de uitbreiding Onstaheerd:*Opmerking provincie (Singelweg 2):*

De plannen voor de uitbreiding aan de Singelweg 2 ontmoeten bij de provincie geen ruimtelijke bezwaren.

De plannen blijven binnen de ruimte die de provincie i.c. de provinciale omgevingsverordening biedt voor uitbreiding van agrarische bedrijven (inclusief nevenactiviteiten).

De uitbreiding ter plaatse is goed onderbouwd en er is sprake van een zorgvuldig ontwerp. Wel vraagt de provincie aandacht voor een aantal punten met betrekking tot de landschappelijke inpassing (situering van beplanting in de bocht van de Singelweg, parkeren op het erf en de soort beplanting rond het erf).

Reactie gemeente:

In een keukentafelgesprek met Libau zijn de punten die de provincie noemt besproken en uitgewerkt in een inrichtingsplan, waarin ook is aangegeven wat voor soort beplanting zal worden gebruikt, in wat voor dichtheid en op welke manier de parkeerplaatsen (vóór het nieuwe gebouw voor educatieve doeleinden). Waar mogelijk wordt de inpassing in het bestemmingsplan vastgelegd, over de uitvoering ervan zal op basis van het inrichtingsplan ook een overeenkomst worden ondertekend.

Opmerking provincie (2^e dienstwoning naast Singelweg 6):

Bij de beoordeling van de aanvaardbaarheid van een 2de dienstwoning (naast Singelweg 6) is het allereerst van belang om te kijken of er een noodzaak bestaat om een 2de woning toe te voegen (POV artikel 4.24). In de onderbouwing mist de provincie een feitelijke onderbouwing van de noodzaak van permanent toezicht vanuit die 2de bedrijfswoning. Indien de noodzaak voor een 2de dienstwoning is aangetoond dient vervolgens gekeken te worden naar een geschikte - tevens ruimtelijk aanvaardbare - locatie voor die woning.

De provincie is van mening dat de locatie tussen Singelweg 6 en Singelweg 8 niet voor een (2de dienst)woning in aanmerking moet komen, omdat de woning komt te staan in de visuele invloedssfeer van de wierde (en het borgterrein). Hierdoor neemt de belevingswaarde van de wierde en het borgterrein af en wordt volgens de provincie afbreuk gedaan aan de aanwezige kwaliteiten (weinig bebouwing, groen, mooie doorzichten naar het achterliggende landschap). Bovendien bestaat de kans dat de dienstwoning op termijn in gebruik wordt genomen als burgerbewoning. Die ontwikkeling kan een ongewenste precedentwerking hebben in de vorm van een verdere verdichting van de Singelweg.

Reactie gemeente:

In de ruimtelijke onderbouwing en het bedrijfsplan is in onze ogen goed onderbouwd dat een tweede dienstwoning vanwege de aard en omvang van het bedrijf aanvaardbaar is. Permanent toezicht is gewenst vanwege de twee soorten activiteiten die beide de nodige aandacht vragen, op willekeurige tijdstippen van de dag (en nacht).

In het eerder genoemde keukentafelgesprek is een alternatieve locatie voor een tweede dienstwoning direct ten westen van het (nieuwe) erf besproken. Op dit moment wordt overwogen of deze optie mede vanuit de agrarische bedrijfsvoering haalbaar is. Indien nodig, zal met de provincie nog een gesprek worden aangegaan welke locatie vanuit zowel de agrarische bedrijfsvoering als uit landschappelijk oogpunt de beste is.

Het bestemmingsplan biedt ruimte om binnen de relevante agrarische bestemmingen alsnog een tweede agrarische bedrijfswoning op het bouwperceel mogelijk te maken, waarbij de criteria van de provinciale Omgevingsverordening in acht worden genomen.

Ad 4. Brandweer Regio Groningen te Groningen

De regionale brandweer gaat in zijn reactie van 8-12-2010 uitgebreid in op een aantal aspecten betreffende de externe veiligheid. Zij wijst erop dat het plan nauwelijks nieuwe ontwikkelingen kent. Tegelijk is sprake van een aantal risicobronnen. Voorts wordt gewezen op het actuele beleidskader.

Reactie gemeente:

De gemeente heeft hierover advies ingewonnen bij het Steunpunt Externe veiligheid van de provincie Groningen. De plantoelichting is hiermee aangevuld en eveneens geactualiseerd.

Ad 5. N.V. Nederlandse Gasunie te Groningen

De NV Nederlandse Gasunie wijst in haar reactie van 30-11-2010 op de aanwezigheid van een viertal aardgastransportleidingen ten zuiden van het plangebied. Hoewel gelegen buiten het bestemmingsplangebied, dient daarvoor een verantwoording van het groepsrisico plaats te vinden.

Reactie gemeente:

De gemeente heeft dit aspect betrokken bij de hiervoor genoemde adviesvraag aan het Steunpunt Externe veiligheid van de provincie Groningen.

Ad 6. Pro Rail te Utrecht (PM)

ProRail heeft op 29 september 2011 telefonisch gereageerd op het voorontwerpbestemmingsplan. ProRail had net als de provincie geconstateerd dat de verantwoording van het groepsrisico gebaseerd was op verouderde gegevens. De inmiddels ontvangen nieuwe groepsrisicoberekening van het Steunpunt Externe veiligheid is daarop op hoofdlijnen besproken, ProRail stemt hiermee in. De conclusies van dit rapport zijn in het bestemmingsplan verwerkt. Voor het overige heeft ProRail geen opmerkingen op het plan.

Conclusie

Op grond van de inspraakreacties is het bestemmingsplan op een aantal punten aangepast. Het betreft vooral perceelsgebonden aanpassingen die recht doen aan de bestaande situatie op de betreffende locatie, zoals het aanpassen van het bouwblok of het aangeven van de meest passende bestemming. Ook is er op deze manier een aantal ambtelijke wijzigingen doorgevoerd en zijn situaties aangepast op inmiddels verleende vergunningen.

Naar aanleiding van de overlegreactie van de provincie zijn een aantal (dubbel)bestemmingen toegevoegd die de landschappelijke en cultuurhistorische waarden nog specifiek vastleggen.

Zo is bijvoorbeeld de dubbelbestemming 'Waarde - Wierde' toegevoegd en is voor voormalige boerderijen de bestemming 'Wonen - Voormalige Boerderijen' gekozen, die de bestaande maatvoering van deze gebouwen vastlegt.

9. RAADSVASTSTELLING

Het ontwerp-bestemmingsplan “Winsum – Sauwerd” heeft overeenkomstig de Wet ruimtelijke ordening (Wro, artikel 3:8)) met ingang van 2 november 2011 tot en met 14 december 2011 gedurende 6 weken voor een ieder ter inzage gelegen. Tijdens deze periode is een ieder in de gelegenheid gesteld om zijn of haar zienswijze omtrent het plan kenbaar te maken. Van deze gelegenheid is gebruik gemaakt.

De gemeenteraad heeft de zienswijzen betrokken bij de besluitvorming over de vaststelling.

Op 6 maart 2012 heeft de gemeenteraad van Winsum het bestemmingsplan “Sauwerd” vastgesteld met inachtnaam van enkele inhoudelijke wijzigingen.

Voor de raadsstukken wordt verwezen naar bijlage 3 bij deze toelichting

===